

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

МОЛОДШИЙ КОМУНАР

ІМ. Д. ЧИЖЕВСЬКОГО

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня
1939 року

№ 35 (4062).

СУБОТА

2

ВЕРЕСНЯ
1989 р.

Ціна 8 коп.

Фото І. ДЕМЧУКА

Учора в Наталочки МОМОТ у житті був перший шкільний день. Вона стала першокласницею Кіровоградської середньої школи № 16. Перше в житті перше вересня, перший дзвінок... Скільки їх ще дзвенітиме для Наталочки — святкових і буденних, зустрічаючих і прощальних. Довга ти шкільна дорога. Та можливо, вчорашній день запам'ятається їй особливо. Хай же стане він початком світлих шкільних років, хай вчителі у неї будуть добрими та мудрими.

ХРОНІКА ПОДІЙ

ПРЕС-ЦЕНТР ПОВІДОМЛЯЄ

ОНУФРІВСЬКИЙ РАЙОН. «Блискавки», які в період минулих жнив випускались у колгоспі імені ХХ з'їзду КПРС, не раз повідомляли про ударну працю комсомольсько-молодіжного екіпажу «Ниви» в складі комбайнера Сергія Іваненка, його помічника Сергія Полохова та шофера Володимира Марченка. Всього вони намотили і перевезли на тій 8200 центнерів зерна.

Після завершення збирання хлібів обидва Сергії у стислі строки підготували до роботи бурякозбиральний комбайн. А Володимир швидко змінив рейсами перевозить з поля до силосних споруд зелену масу.

НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКИЙ РАЙОН. Після закінчення виробничої практики буде що розповісти в Торговицькому СПТУ його учневі Олесь Басицькому. Цьогорічне літо надовго збережеться у його пам'яті: він вперше самостійно вивів на кукурудзяну плантацію силосозбиральний комбайн КСК-100. Роботою юнака у колгоспі імені Гагаріна задоволені, відзначають його старанність, прагнення не тільки добиватись високого виробітку, а й забезпечувати належну якість збирання.

БОБРИНЕЦЬКИЙ РАЙОН. Сім'ю молодого подружжя Володимира та Тетяни Пирогових у радгоспі імені Свердлова називають механізаторською. Володимир успішно освоїв потужний «Дон-1500» і цього року виборів першість у змаганні серед живих господарств. Постійно високого виробітку на транспортванні різних вантажів добивається і його дружина, яка працює трактористкою.

ЗНАМ'ЯНСЬКИЙ РАЙОН. Кожного дня у заготконторі, на прилавках магазинів з колгоспу імені Шевченка поступає 4—5 тонн помідорів, солодкого перцю, баклажанів, іншої вітамінної продукції. Всього господарство вже продало державі майже 200 тонн овочів. У їх збиранні разом з членами городньої бригади, пенсіонерами активну участь беруть і Гульшат Шадманова, Олена Голова, Лариса Горбаченко, інші старшокласники Знам'янської міської СШ № 2 та Іванківської школи.

2

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

2 вересня 1989 р.

Пам'ятаєте популярний шлягер 60-х років про чорного кота? Жил да был черный кот за углом. И не ладили люди с котом: Говорят, не повезет, Если черный кот дорогу перейдет, Но пона наоборот — Только черному коту и не везет.

Я згадала цей незбагливий віршований сюжетик у зв'язку з тим, що в основу його лягла поширена прикмета: перебігла кішка дорогою — буде невдача. А чому? Пояснення виявилось несподіваним. Як і багато інших, до речі, теж. Виявляється... Але про це згодом.

Спершу, мабуть, про те, як журналісти «Молодого комунара» стали учасниками наукового експерименту. У номері «МК» за 12 серпня уже повідомлялось про перебування у Кіровограді вченого-геолога з Києва Зоя Митрофанівни Грецишнікової, про унікальні біофізичні можливості цієї жінки. Уже три місяці вона зі своїми колегами веде у Кіровограді розвідку корисних копалин методом «лозоходства». Ним користувались люди вже 4000 років тому, але в наш час до нього довго ставилися скептично, і тільки зовсім недавно геологічна група під керівництвом З. М. Грецишнікової одержала офіційний дозвіл вести розвідку цим методом. Звичайно, лише після ряду своїх геологічних перемог,

досягнутих, як це часто буває, завдяки власному ентузіазмові, настирливості й одержимості. Зоя Митрофанівна і її колеги мають рідкісний дар — уміють слухати землю, слухати невидиму для звичайної людини пульсацію струмів землі з допомогою антени з лози чи будь-якого металу і власної сильної біоенергетики.

Уже багато років Зоя Митрофанівна вивчає за допомогою своєї антени не лише надра землі, а й біофізичний феномен людини, властивості біополя всього живого. Детальніше про це ми збираємось повідомити читачам в одному з найближчих номерів. Виявляється, все живе, і навіть предмети, що нас оточують, мають свою енергетичну оболонку. І буває ця оболонка — біополе — двох зарядів, позитивного і негативного. Людина, як досліджила З. М. Грецишнікова зі своїми колегами, є дипольною. У 90 процентів людей верхня частина (до паху) біополя заряджена плюсом, а нижня — мінусом. У решті все навпаки.

А тепер про експеримент, що провели в редакції наші гості кандидат геолого-мінералогічних наук Зоя Митрофанівна Грецишнікова та її колеги-біологатори Тетяна Дмитрівна Клименко та Анатолій Микитович Тарасов. Після тригодинної розмови вони з допомогою своїх антен переміряли біоенергетичні заряди усіх присутніх на зустрічі журналістів. І що ж? У багатьох

учасників експерименту біополе виявилось перезарядженим: мінус-мінус (замість плюсу-мінус). В чому справа? Зоя Митрофанівна одразу запитувала:

— Ви дивитесь по телевізору сеанси Чумака?

Виявляється, серед нас було багато пацієнтів тепер уже відомого на всю країну екстрасенса. Майже кожен перед роботою намагався на 5 хвилин розслабитись біля телеекрана або хоч випити «живої» води. Як недавно пояснив в «Советской культуре» механізм своїх сеансів сам Аллан Володимирович, він якраз і реставрує біополе пацієнтів своїм впливом. Не лікує хвороби, а прибирає те, що їх спричиняє. Чумака вважає, що при народженні енергетична структура людини нагадує кулю. Але життєві несподіванки, стреси і хвороби порушують цілісність «кулі». А він силою свого впливу реставрує деформоване хворобою біополе людини.

— Енергетичне поле Чумака, — говорить Зоя Митрофанівна, — надзвичайне. Він дуже сильний екстрасенс. Але не вважаючи себе істиною в останній інстанції, хочу попередити: його

власне біоенергетичне поле має мінусовий заряд. Тому лікувати він повинен тільки таких же мінусово заряджених... А 90 процентів людей — плюси. Наші спостереження поки що в стадії експерименту, але ми повідомимо про нього в Києві і збиратимось повідомити в Москві.

Але що ж робити тим, хто їх приймає протягом тривалого часу? Про це ми розповімо у бесіді з М. Г. Грецишніковою в одному з наступних номерів газети.

А про чорного кота? Думаю, багато читачів розшифрували цю прикмету самі. Кішка, як і людина, істота дипольна (—). До того ж має сильне енергетичне поле. Тому, коли раптово перебігає вам дорогою, то тим самим привається у ваше біополе і забирає часточку вашої енергії на себе, або ж віддає свою — ділячись для того це було несподіваніше — для вас чи для кота. Хто більше злякався такої несподіваної зустрічі той і втратив частину свого біополя. А значить, хтось із вас пішов далі з непевним біоенергетичним нарисом. І можливо, саме цієї енергії не достало, щоб довести якусь намічену справу до кінця. Не треба забувати, скільки разів ми самі переходимо дорогою один одному протягом дня. Тож чи варто грішити тільки на кота?

Л. ЯРМОЛЕНКО.

СХОДКА

Дзвінок до редакції

— Можливо, хоч ви нам допоможете, — схвилювано звучав у трубі жіночий голос, запрошуючи представника редакції на сходку жителів 20-го квартального комітету обласного центру.

Яка ж допомога потрібна була мешканцям Нової Неграєвки від «Молодого комунара»? Вияснили це довелося відразу, тільки потрапила у сквер імені Павлика Морозова де й відбувалася сходка.

Зазначимо, то були звітно-виборні збори квартального комітету і товариського суду. Забігаючи наперед, скажу, що і квартальний комітет, і товариський суд залишилися тими ж. Чи означає це, що жителі квартального комітету майже одностайно визначили результативність роботи комітету і суду? Означає. Квартальний комітет працював на повну силу. А ось щодо результатів... Справа в тому, що не від нього залежить наведення порядку у мікрорайоні. Тому й покликали жителів на свої збори представники преси і місцевої влади в надії, що їм допоможуть навести цей порядок. Представник Кіровського райвиконкому А. К. Навроцький ретельно нотував пропозиції і вимоги громадян, пообіцявши все в точності доповісти керівництву району. Будемо сподіватися, що до голосу активістів у райвиконкомі прислухаються. Не так багато вимагають жителі приватного сектору Нової Неграєвки. Всі ці вимоги сформулювала голова квартального комітету чл. й її називають, квартальна Г. К. Валан, висловлювали також одна з активісток Н. О. Бугайова, жителі району різного віку і інтересів. Найголовніша вимога — закрити спецавділ. Життя немає від алкоголіків, хуліганів, що збираються у спецавділі ледве не з усього міста.

— Нуди ми тільки не зверталися, в усі інстанції писали, — говорила

Надія Олександрівна Бугайова. — Нас тільки обіцянками годують, мова, ось приведемо в порядок сквер, відкриємо кафе, потім і за спецавділ візьмемося. То це може не одна п'ятирічка пройде!

Живою ілюстрацією слів Надії Олександрівни і її сусідів став п'яничка, що невідомо звідки з'явився під кушем. Солодкий сон його скоро порушив правоохоронець, а учасники зборів скрушно хитали головами: ось так завжди. Не хочуть люди чекати реставрації скверу. Та й яка реставрація! Судячи з того, як ставиться до скверу імені Павлика Морозова організація, у відомств якої передано сквер, — ТОМ — жителям справді доведеться ще не одну п'ятирічку чекати. Єдине, що зробив ТОМ, — поселив у будиночку, що у сквері зовсім для інших цілей, сторожа і влаштував вольєр для собак — ТОМ збирається готувати юних прикордонників. Для цього йому потрібен саме сквер імені Павлика Морозова, традиційне місце відпочинку великого і дружного мікрорайону.

Образи жителів зрозумілі, вони не мають нічого проти юних прикордонників, але справедливо вимагають звільнити сквер і повернути йому той вигляд, що він мав у минулому. У ТОМі, однак, до вимог громадян не тільки не прислуховуються, а взагалі ставляться зневажливо. Проведення суботників жителями 20 мікрорайону у ТОМі зустріли відвертим цинізмом: «Ми вас не просили». Про все це з боєм і обуренням говорили на зборах. І не тільки про це. У 20-го квартального комітету чимало проблем. Зокрема, з дільничним. Не кожен житель кварталу знає свого дільничного. С. В. Бордіяна в обличчя. До речі, до цієї служби Кіровського РВВС не тільки у жителів 20-го квартального комітету претензії.

В. ЛЕВОЧКО.

Борис Тертичний, механізатор першого класу з Турії Новомірогородського району й сам не помітив, як опинився в центрі уваги чималого гурту механізаторів, що з'їжджалися того дня з усіх районів області. Він не приховував радості: адже ось це відрядження до Болгарії — побачення з юністю, можливість зустрічей з друзями, яких у нього там чимало. Захоплено згадує про дні спільної роботи з болгарськими колегами в агропромисловому комплексі села Крушани. В 1976 році трудився там інструктором по впровадженню нової техніки. Сам працював і навчав друзів експлуатувати комбайн «Іолос», інші машини. Газета «Роботническо дело» надрукувала тоді нарис, вмістила його фото в колі болгарських хліборобів.

— Тямучі хлопці, вчити таких — одне задоволення, — з неприхованою гордістю розповідає Борис Іванович. — Оволодівали новинками швидко. А потоваришували як, тому як тільки доводилося про комплектацію загону, відразу ж попросився до нього.

Розповіді ветерана механізаторської гвардії уважно слухав Павло Мироненко. Він — студент Української сільськогосподарської академії. Та може працювати й комбайнером. Щопісля під час навчання збирає врожай на полях рідного колгоспу «Родина» Новомірогородського району, вже й у Казахстані на жнивах побував. Ось і нині відмінно потрудився вдома на но-

веньному «Доні-1500»: намолотив 13 тисяч центнерів хліба. Сільські трудівники області дружно відгукнулися на прохання болгарських побратимів надати їм допомогу у завершенні комплексу польових робіт. У Варненську область відправилось сто посланців механізаторських колосів — трактористів, комбайнерів, техніків-механіків, шоферів. Вони візьмуть участь у збиранні пізніх культур, проведенні сібви озимих.

Ядро загону механізаторів (а до нього увійшли в основному механізатори першого класу) силили вихованці міжнародного клубу механізаторів «Кіровоград—Толбухін», створеного з ініціативи комсомольців наших поріднених областей. За два десятиріччя діяльності він перетворився у постійно діючий центр пошуку шляхів підвищення культури землеробства, прогресивних технологій вирощування сільськогосподарських культур, став справжньою школою хліборобського досвіду, академією майстрів своєї справи. Таких як Анатолій Кришталь з колгоспу імені Шевченка Гайворонського району, Микола Солонченко з колгоспу імені Леніна Кіровоградського району та десятків інших завзяятих хліборобів, яким примножувати славу і традиції спільного поля дружби.

На знімку: студент і хлібороб Павло Мироненко. Фото І. ДЕМЧУКА.

КРИМІНАЛЬНА ХРОНІКА

...Ця машина з мурманським номером патрульної служби ДАІ задалася підозрілою. І не дарма. При перевірці у багажнику знайшли чималу кількість конопельки! Машину опечатали, пасажирів і водія (двоє з Мурманська, один — кіровоградець) притягли до відповідальності.

За тиждень з 21 по 28 серпня випадки затримання наркоманів не поодинокі. Тільки в той день, коли були затримані мурманські наркомани, по місту в результаті акції УВС обласного виконкому спільно з райвідділами ППС і ДАІ трапилось 5 випадків затримки наркоманів.

Статистика злочинності за цей час така: всього по області здійснено 84 злочини і 29 пригод.

В оперативному зведенні графа «вбивства» порожня. Але в кількох випадках нанесення тяжких тілесних ушкоджень закінчилося смертю потерпілих. Наприклад, в Олександрівському районі громадянин на підставі ревності наніс тяжкі тілесні ушкодження своїй співжительниці, від яких вона померла. В Онуфріївському районі чоловік наніс тяжкі тілесні ушкодження дружині, що теж спричинило смерть.

За вказаний період в області порушено кримінальні справи з приводу 2 зґвалтувань. Трапилось 6 пограбувань, 16 крадіжок державного майна, 32 крадіжки приватного майна громадян.

Літня жінка з Кіровограда знайшла у письмовій скриньці листа з погрозами на адресу її 5-річної внучки і вимоганнями 1000 крб... З цього приводу ведеться розслідування.

3 чоловіки загинули, 17 отримали травми в результаті 15 дорожньо-транспортних пригод.

ВІДРИВНИЙ ТАЛОН ЗА СЕРПЕНЬ

Матеріали, відзначені на редакційних летучках (залиш ті з них, які теж вважаєш кращими)

Публікації, не відзначені на летучках, але тобі найбільше припали до душі

Публікації, які особливо не сподобалися

№ 31 за 5 серпня: «Сім'я», автор — О. Пилипенко.	№ 33 за 19 серпня: «А, це та газета...»	№ 33 за 19 серпня: «Після весілля», автор — С. Орел.	№ 34 за 26 серпня: «Під небом Вірменії», автор — М. Медвідь.	№ ... Назва статті ...	№ ... Назва статті ...	№ ... Назва статті ...	№ ... Назва статті ...
--	--	--	--	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

НАД СЕЛОМ, що в долині, над садом, над степами проїшов теплий літній дощ. Дівчата, мов на крилах, верталися з роботи. Трохи втомлені, бо зміна була не з легких. Але ще й досі перед ними усміхнений директор заводу:

— Вітаю вас, товариші! Маємо перші сто тисяч!

Перші сто тисяч цеглин — як їм не радіти? А втім, повернемось у минуле. Десь два десятиріччя тому у Новомиргородському районі рознеслась новина — у Канежі, в колгоспі імені Леніна споруджують невеликий цегельний завод.

Зразу ж знайшлися і скептики: чи ж колгоспні виробляти цеглу? У нього інші завдання — думати про землю, турбуватися про хліб, молоко, м'ясо. Тодішній секретар партійної організації колгоспу Андрій Матвійович Хлопенко де міг і як міг твердив інше. Завод селу потрібен, завод дасть усім багато хорошего... Людина мудра, учитель по професії, він на диво органічно розумів язуючу червону цеглу із зерном і м'ясом, врешті-решт з майбутнім селом. Він твердив, що пора вже й колгоспникам жити по-людськи, пора перебиратися із глиняних скосбочених хатин під ветхими солом'яними дахами в добротні будинки.

Завод почав діяти. І справді через рік у Канежі і в сусідніх

колгоспу Леоніда Петровича Кудименка. Він охоче ділитися своїми думками.

— Якщо уважніше подивитися на село, то проблема збільшення виробництва зерна, молока, м'яса невіддільна від нашого заводу.

(Як не згадати добрі, мудрі пророчі слова ветерана Великої Вітчизняної, ветерана праці учителя Хлопенка, господаря і комуніста, колишнього секретаря партійної організації!)

— Тепер мода на підсобні промисли, — продовжує голова. — Але наш завод далеко не підсобний промисел. Його відновлення пов'язане з відродженням змінами, що відбулися за останні роки. І серед них визначальна — люди менше залишають село, дехто з тих, що виїхали з нього раніше, повертаються назад. Щоб трудитись на полі, на фермах. Все це так чи інакше пов'язано з житлом. Людині потрібен такий будинок, щоб у ньому було й тепло, й зручно, й просторо. Та споруджуємо ми й громадські, господарські будівлі. А для цього потрібна цегла, багато цегли. Де діставали, звідки привозили її раніше? Діставали де тільки могли. В Новомиргороді, Світловодську, Кіровограді, Кривому Розі. Не завжди в до-

ж ще й на обійсті звести сарай, змурувати льох. Поділіть 2 мільйонів на 20 тисяч. Скільки можна спорудити будинків для механізаторів, тваринників, для молодих сімей! А одночасно й для відродження села, для того, щоб виконати програму партії — дати до 2000 року добротне житло всім трудівникам.

Він ще раз повертає цеглину в руках і усміхається:

— Я не поет і не романтик. Але й я з повним правом скажу: в оці цеглині і врожаї, і зерно, і молоко, і майбутнє Канежі.

— Леоніде Петровичу! Значить, завод уже діє?

— Діє на повну потужність.

— І що ви маєте на сьогодні?

— Вже є перші сто тисяч цеглин. А втім, пригадуєте прислів'я: «Краще раз побачити, ніж сім разів почути?».

Вони що — змовились зі Стогулом?

3.

НА ПІВНІЧНИЙ околиці села, понад ярмом — сад, на східній — завод, його цехи, скла-

ди, приземкувата випелювальна піч. Гудуть двигуни, видзвонюють транспортери, чується людський гомін. Щось налагоджує в проводці інженер-електрик Олександр Петрович Байбароша.

Директор заводу Григорій Пилипович Панін в долині, в яру. Разом з трактористом Михайлом Петровичем Ігачем вибирають місце, де копати колодязь: потрібно ж багато води. Зараз вона йде з башти, з ферм, але й тваринам без неї у літню спеку не обійтись. Григорій Пилипович — людина неспокійна. Весь у турботах. Запізнілась машина — на своєму старенькому мотоцик-

лі летить у контору, «авибиває» вантажівку, їй же возити і глину, й пісок. Кар'єри відкрито недалеко, та не носити все це на плечах.

Вчора згорів один двигун, не все гаразд з редуктором, не вистачає запасних частин. Тому й доводиться використовувати старе обладнання, з яким допомогли капітанівці.

Вгорі над будівлею в ящику жолобі пісок і глина. Їх у певній пропорції розмішують двоє дівчат. По великому отвору маса зволожується, подається до пресу. Там ветеран заводу досвідчений Валентин Сандул пильно стежить як формується мисиво і йде до іншої машини, що після

4.

НИНІ НА вулицях Канежі чимало нових будинків. Але є ще й чимало «шевченківських» хатин, навіть зі солом'яними стріхами. Нові будинки не звальняються з неба. Їх треба споруджувати самим. І тепер для цього є чудові місцеві матеріали!

17 чоловік. Колектив цегельного заводу зовсім невеличкий. І ось тепер згадалися слова Кудименка. Майбутнє Канежі — його молодь. Їй жити тут і працювати.

Он там, у складі, де завантажують цеглу-сирець, працюють і двоє дівчат — білявок, двоє комсомолок-подруг Лариса Піркіс і Люба Чивільга.

Після закінчення середньої школи відлетіли й вони з села. Відлетіли далеко, аж у місто Серпухов на прядильну фабрику. Жили в чудовому місті, працювали в дружному колективі. Мали цікаву роботу й добру зарплату. Але йшли і йшли листи з рідного краю від друзів, що залишилися там. Листи про те, що в селі настають відродні зміни, що для молодих рук і тут багато роботи. І дівчата, не вагаючись, повернулися в Канежу...

— Як же вас, Ларисо й Любо, прийняли після повернення? Не глузували: мов, налітали, по-пробували, що таке довгі карбованці?

— Ні. Нас і в правлінні колгоспу, і в комсомольській організації прийняли якнайкраще. Попросили піти на завод.

— І як вам, подобається ця робота — вагонетки, штабелі, цегла щодня, зранку й до вечора?

Дівчата відповідають просто:

— Ось поживемо, порадились з женихами. Напалимо цегли, спорудимо собі палац — не з лободи та рогозу, як у пісні...

А втім, у дівочому жарті є велика правда — оця цегла сьогодні, тепер, у найпершу чергу

**ПЕРЕБУДОВА:
ТВОЯ ПОЗИЦІЯ**

**НАДІ
НЕ
ВТРАЧАЄМО**

НАГАДУЄМО ЩЕ РАЗ

Ще третього травня, тобто чотири місяці тому, редакція отримала лист з м. Олександрії від пенсіонера О. І. Семенова. Олександр Іванович сповістив, що водоколонка на їхній вулиці Нагорній вийшла з ладу, а тому доводиться носити воду аж із сусідньої вулиці. Для нього, як і для інших пенсіонерів, це досить таки незручно і обтяжливо. Був О. І. Семенов у ряду відповідальних працівників міськвиконкому, але справа не вирішується.

Ми надіслали копію листа голові Олександрійського міськвиконкому С. О. ЗАМКУЛІ. Через місяць — нагадали, але відповіді так і не отримали. Таке, хоч і рідко, буває. Однак надії і зараз не втрачаємо...

**ЗАПИТУЙТЕ —
ВІДПОВІДАЄМО**

Мешканець ст. Медєрове Кіровоградського району І. І. Дрогожилов звернувся із листом до міськвиконкому, в якому запитував, чи існує на сьогоднішній день посвідчення учасника Великої Вітчизняної війни. Голова Ново-Олександрійської сільської Ради, — пише він, — вимагає у мене таке посвідчення, я ж маю тільки посвідчення інваліда війни. Він мені каже: їдьте у міськвиконкомат, нехай вам випишуть посвідчення учасника. А яка між ними різниця?

Заступник Кіровоградського міськвиконкома А. П. Тарасенко переслав листа І. І. Дрогожилова до редакції і попросив відповісти через газету і йому, і всім, кого це питання цікавить, що «Героям Радянського Союзу, інвалідам війни видаються відповідні посвідчення, власники яких поряд з іншими учасниками війни мають перевагу у всіх пільгах. Інший документ їм не видається. Якщо учасника Великої Вітчизняної війни визнано інвалідом війни 1, 2 чи 3 групи, при видачі йому посвідчення інваліда відділи соціального забезпечення забирають посвідчення учасника війни, про що повідомляють у військкомат. Бланки анулюються у встановленому порядку».

3

**«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»**

2 вересня 1989 р.

ЦЕГЛА ДЛЯ ПАЛАЦУ

Її взяли самотужки виробляти молоді мешканці Канежі.

селах на місці вгрузилих стінами в землю глинянок-мазанок почали зводити ошатні просторі будинки з добротної цегли місцевого заводу, а в своєму і навколишніх колгоспах господарські будівлі. У перший же рік підприємство себе повністю окупило. За його продукцією створювалися черги, приїжджали люди з Панчевого, Шпакового, Веселівки, Осипної. Бо ж і ціна доступна — тридцять п'ять карбованців за тисячу, і цегла така, що молотом не розіб'єш.

Та... Ні, недарма ми говоримо про роки застою. Не минули вони й Канежу. Змінювались керівники, змінювались погляди. Їх ніби не цікавило те, що на полях знижувались врожаї, те, що колись гектар давав триста центнерів цукристих, а тепер ледве сто, що падали надолі, що молодь полишала село і порожніли двір'я, зникали кутки, вулиці. Завод припинив своє існування. Усіх переконували: не до нього, мовляв, людей на інші ділянки не вистачає, є важливіші проблеми.

Склади, інші підсобні приміщення розібрали, зруйнували, на звалищах опинилися преси та інші механізми, лишилася тільки будова випелювальної печі, та й вона швидко заросла бур'янами.

Тоді героїні моєї розповіді Лариса та Люба лише ходили в дитсадок. В суху погоду стежили, в негоді по невиласній багнюці. І наш Андрій Матвійович з тривогою і печаллю дивився на село: що то з ним буде завтра?

2.

І Ось цього року знову новина — у колгоспі імені Леніна відновлюється цегельний завод.

Секретар парткому колгоспу Володимир Миколайович Стогул жартує:

— Розповісти про завод? Знаєте прислів'я: краще раз побачити, ніж сім разів почути.

Звичайно краще. Отож їду у Канежу.

Адміністративний будинок. Другий поверх, кабінет голови

З успіхом застосовують прогресивні технології промислового виробництва свинини трудівники колгоспу імені Леніна. Знаменського району. Зокрема, влітку вони обов'язково переводять все поголів'я на табірне утримання. Це дає відмінні результати.

На знімку: ланка відгодівельників В. В. ДУДИНА в літньому таборі. Нині щодобові прирости тварин, які доглядає цей колектив, становлять 550—570 грамів.

Фото В. ГРИБА.

ний завод. Його директор М. Г. Токаренко не раз побував у нас, радив, учив, як і що робити. Не все було простим, легким, однак завжди уже діє. І якщо все піде на лад, він вже цього ж року дасть прибутки. На будівництво складів, на обладнання ми затратили 17 тисяч карбованців. Плануємо випалити близько 2 мільйонів штук цегли. Вартість їх поверне всі затрати. Іа тут є ще інша арифметика. Куриленко дістає з шухляди... червону цеглину:

— Дорога вона зараз для нас, — мовить. — Може зараз дорожча від золота. Щоб спорудити будинок потрібно десь 10—15 тисяч цеглин. Візьмемо 20. Треба

лі летить у контору, «авибиває» вантажівку, їй же возити і глину, й пісок. Кар'єри відкрито недалеко, та не носити все це на плечах.

Вчора згорів один двигун, не все гаразд з редуктором, не вистачає запасних частин. Тому й доводиться використовувати старе обладнання, з яким допомогли капітанівці.

Вгорі над будівлею в ящику жолобі пісок і глина. Їх у певній пропорції розмішують двоє дівчат. По великому отвору маса зволожується, подається до пресу. Там ветеран заводу досвідчений Валентин Сандул пильно стежить як формується мисиво і йде до іншої машини, що після

для них, для молодих сімей, яким тут жити й трудитись.

...Гудуть двигуни, видзвонюють мініатюрні вагонетки. І ось дзвінок. П'ята година вечора. Зміні кінець. Можна — й додому. І хоч пройшов дощ, та як приємно пройти по паруючих калюжах босими ногами. Лариса й Люба поспішають додому, щоб повечеряти, потім по-святковому одягтися — і до клубу, до друзів, до хлопців і дівчат...

Хороше їм жити і трудитись у рідному селі.

Микола СТОЯН.

Новомиргородський район.

ТРИ КАРБОВАНЦІ ІЗ ЗАРПЛАТИ?

КОМСОМЛЬ-
СЬКА
ПЛАНІРКА

«ДОПОКИ
УБОЖИТИМЕ
СІЛЬМАГ?»

РЕЗОНАНС

Під таким заголовком 22 липня ц. р. «Молодий комунар» надрукував матеріал, в якому піддавалася критиці крайня незадовільна робота сільських магазинів і районних споживчих товариств Новомиргородського та Олександрівського районів.

Редакція одержала відповідь від заступника голови правління обласної споживчої організації В. П. ГРЕБЕНЮКА. Він повідомив, що стаття «Допоки убожитиме сільмаг?» обговорена в колегії Олександрівського та Новомиргородського районних споживчих товариств.

Правління Новомиргородської райспоживспілки повідомило:

— В с. Шапове відсутні на день перебування кореспондента товари заеззено. Хліб завозиться щодня, ковбасні вироби — щонеділі;

— в с. Зелене в липні тричі виїжджав завозяться щодня, бригада продавців укомплектована, магазин відновив свою діяльність з 10 серпня;

— в с. Защита в липні товари завозились 20, 22 та 27 числа.

Проблеми, порушені в публікації «Молодого комунара», на жаль, стосуються не лише зазначених сіл. Зокрема, в результаті міграції населення, в області нині налічується близько 90 населених пунктів, в яких проживає не більше кількох десятків осіб і де немає магазинів. Тому торговельне обслуговування населення цих пунктів забезпечується автолавками та найближчими магазинами сусідніх сіл.

У зв'язку з прийняттям закону «Про кооперацію», а також Указом Президії Верховної Ради СРСР про підвищення ролі робітничого контролю з'явилася можливість залучити до контролю за роботою підприємств торгівлі і громадського харчування комісії оперативного і робітничого контролю для впливу на місцях на керівництво і працівників торгівлі для підвищення рівня організації торговельного обслуговування населення.

4

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

2 вересня 1989 р.

● «Навіщо ваша газета агітує проти ВЛКСМ або пише, що «комсомол — це 3 карбованці з зарплати»? Наша сім'я проти такої агітації», — так думає Людмила МАЛАХОВА із Знам'янки.

● Наталка РОСОВСЬКА, яку обирали членом ЦК ЛКСМ України в часі, коли про них говорили, що тоді в комсомолі панував застій, міркує дещо інакше. Вона не проти комсомолу, не уявляє себе без нього, але визнає, що багато хто з молоді його тільки й бачить у день зарплати, коли внески збирають. Це їй не до вподоби. Як і дещо й те, про що вона чула на Пленумі ЦК ЛКСМ України і з чим не може й сьогодні погодитися.

НАША сім'я декілька років передплачує «Молодий комунар». У мене тато був комуніст, він і мама теж у молоді роки були комсомольцями. Батьки виховували нас по-ленінськи. Я теж була комсомолкою, вибула за віком.

Як мені шкода було розлучатися з комсомолом! Ми ніколи не плакалися перед труднощами, як тепер, і ось читаю вашу молодіжну газету і думаю, що редакція навіть допомагає їм плакатися, такі приклади наводите, що й не захочеться бути в комсомолі.

Раніше цього не було. Редакція нам допомагала, підтримувала дух комсомольців, а зараз нецікаво читати вашу газету, тому мало й передплачують її.

Коли я читаю вашу газету, та й не тільки вашу, а й інші, мені здається, що преса настроює молоді на розпад комсомольської організації взагалі.

Наша сім'я російсько-українська, ми передплачуємо періодику двома мовами. Всі в сім'ї говоримо і читаємо як українською, так і російською мовами. Оце пишу листа, а його не надрукує в газеті, бо зараз редакція, журналісти, письменники (вибачте!) наче розривають наші дві братні мови.

Останнім часом інколи стає образливо, коли слухаєш радіо і читаєш у ваших газетах «твое», «мое», кожен дріб'язковим стає в усьому.

Читаєш, наприклад, за членські внески комсомольців. Ми жили бідно, але ніколи не шкодували грошей на ці внески, сплачували їх своєчасно, були чесними комсомольцями.

Іноді комсомольці навіть «ідуть» на комерційний шлях, через кооператорів-спекулянтів їх скрізь лають, зарплата в секретарів мала, але замість підтримки, ви знаходите тих, хто не поважає чесність, пишете про них у своїх інтер'ю дурниці, все це друкуєте... Мовляв, хоча і зарплата буде більша, але навряд чи молодь буде спішити в комсомол.

Навіщо це друкувати, агітувати проти ВЛКСМ, або ще «комсомол — це 3 карбованці з зарплати»?

Наша сім'я проти такого висловлювання, проти вашої агітації...

Людмила МАЛАХОВА.
м. Знам'янка.

Чому в село — усе погане?

— Не чіпайте Наталку! Її вже всі засмикали. Щось треба про комсомол — всі біжать до неї: скажи декілька слів, уваж, приходи на збори, розкажи про Київ, про столичні спілчанські справи. В неї — добра душа і працьовиті руки. Хороша вона людина. Не варто її підстроювати під різні хвилі часу.

Такої думки напередодні нашої зустрічі з Наталею Росовською був секретар парткому колгоспу імені XXII з'їзду КПРС Олександр Іванович Пальоний. Ні, не боявся цей у літах уже чоловік, що доярка, член ЦК ЛКСМ України щось не скаже про Спілку. Зараз оте «не те» говорять. Аж оському починає наганяти така розмова. Боявся Олександр Іванович іншого.

Не доводилося людині, котра в 1944-му сама отримала комсомольський квиток, отакі розмови. Зрозуміло — авторитет у Спілці падає, це визнає останній Пленум ЦК ЛКСМ. Так чи варто його взагалі рубати в корені?

— Чомусь не дуже віряться мені вашому брату-журналісту. Заради сенсації він може так підсилити фразу якимось слівцем, що, диви, біле стане чорним. Не завжди, на мою думку, — говорив парторг, — про все об'єктивно пишете ви, молоді. Моя ж думка така: не топіть комсомол своїми молодими гарячими виступами. Огляньтесь назад, проаналізуйте, де ж корінь починається всіх наших бід, чому всі ми такі озлоблені, а особливо молодь, на комсомол? — Радив О. І. Пальоний. — На треба, шановні, в усьому нас винити. Подивіться на себе.

На себе якщо самим же подивитися, та з розумом, то можна багато чого помітити. Наприклад, хоча б з тим комсомолом. Правий був парторг, коли говорив, що замість реальних ануріспілкових справ займаємося несправедливою самокритикою. Прав-

да, у колгоспі імені XXII з'їзду КПРС таке не в практиці. Це, коли ми петляли широкими вулицями Варваро-Олександрівки, відшукуючи будинок Н. Росовської, розповіла секретар комітету комсомолу господарства Валентина Путіліна.

— Не знаю як хто, але я, мої товариші по Спілці «за» комсомол, ми віримо в нього.

На подвір'ї, де мешкає Н. Росовська, нас зустріла молода жінка, запросила у двір. Почали розмову.

Як сьогодні Наталка пам'ятає той день, коли її, чотирнадцятирічну семикласницю Новолутківської восьмирічки приймали у Спілку. Хотілося ж як! Боязко теж було, чого доброго, не приймуть. Хоча і навчалася непогано, скромною й тихою в батьків роля.

Тепер якщо згадуємо сімдесяті роки, то на них чого лише не наговоримо. «Масово й примусово приймали, не враховували бажання, силою затагували» — часто доводиться чути про тодішні комсомольські справи. Наталка ж більш ніж переконана — у них такого не було. День прийому до Ленінської Спілки — самий світлий день. Не лише для неї, а й для її ровесників. Бо тоді, учнями, все сприймалося набагато приємніше, ніж тепер.

Між іншим, не лише Наталці пам'ятний день вступу. В шкільні роки кожен з нас до комсомолу ставився як до авторитетної організації. Більше тоді вчили його історії, більше знали про минуле. Навіть дещо більше ніж тепер знали про сучасне Спілки. Це — в школі.

І зовсім інше після школи на Добровеличківській інкубаторній станції. Два роки із заробітку дівчини відраховували по три карбованці. Можливо трохи більше, а можливо й менше. Ото й увесь комсомол.

— Люди там похилого віку були. Я, мабуть, одна комсомолкою працювала. Хоча важко сказати, може, хтось ще був. Навіть не знаю, — згадує ті роки Наталка.

То було давно, але все, що каже дівчина, правда. Нема підстав не вірити її щирим словам. Тим більше, що й сьогодні часто-густо запитаймо молоді людину, що ти знаєш про комсомольські справи, або як бачиш його діяльність, то почуєш здебільшого схожу відповідь.

Пригадує Наталка, як на одному з Пленумів ЦК ЛКСМУ промовець з Одеси і почав бікати, що розвелася в їхньому місті чимало повій. Так як це не новина і треба щось конкретне запропонувати, як же з ними «боротися», він за словом у кишеню не поліз. Сказав, що всіх їх треба відправити в село, за-

ВІД АВТОРА. З усіма думками ні Люди, ні Наталі погодитися я не можу. Кожен про одні й ті самі речі, являча думає по-різному. Ото Люда, так вона газету взагалі відокремилася — «ваша!» вшавшав, як ти, Людо, в тому ж числі.

І ми, газетарі, завжди раді відвертості читачів, їхнім щирим міркуванням. Тож пишіть нам, шановні читачі, про комсомол, про його активність, що, на вашу думку, слід зробити, щоб Спілка повернула втрачений авторитет!

ставити корів доїти, показати, з якого боку мотику слід тримати.

Тоді Наталка з образи хотіла собі піднятися на трибуну, Шкода, звичайно, що в нашої землячки не стало сміливості це зробити. Хоч знала, що сказати.

— Бач, як той виступаючи про село обізвався. Все погане — нам. Їм у місті проститутки не потрібні, так їх у село, — бідалася Н. Росовська.

Крім цього Наталка ще висловила думку, що часто забувають про сільський комсомол. Взагалі одесит і сказав таке. Напевне ж знав, що говоритиме. Сільські ж жителі, члени ЦК ЛКСМ України, тоді добряче образилися. Принизив їх, як трудівників, виступ хлопця, бо ж так звернувся поставився до професії села.

Коли була Н. Росовська в Москві, теж повернулася з образою: як так: у місті людям жити набагато легше, і вони, особливо молодь, незадоволені своїм становищем. Там хоч вибір є, не те що в селі, де про відео, наприклад, тільки й того, що багато хто з молоді лише чує.

— Тож де видно комсомол? У місті. До нас поки щось новеньке дійде, то вже воно й зістариться. Трудішся, трудішся, уваги належної, так як у школі, нема. Так і говоримо, й правду говоримо, що здебільшого для таких як ми комсомол — це три карбованці з зарплати.

Болять за ровесників, взагалі, за сільську молодь у Наталки душа. Чим може, тим зараджує товаришам. Не хоче, щоб, як сама раніше, інші думали про комсомол один раз на місяць, коли доводиться сплачувати внески...

Прочитавши ці рядки, ви, шановні читачі, мабуть, подумаете: що нового я відкрив оцею зустріччю з Наталею Росовською? Мислите жінка так, як інші, сама не відрізняється від більшості, бо проявляє пасивність там, у ЦК ЛКСМ України. Могла б встати і виступити.

Про це я теж говорив своїй співорозмовниці. Вона лише плечима стинула: мовляв, навіщо говорити? Щоб зрозуміти? Й так розуміють, що словами не зарадиш. От що зробити, аби змінили стан справ, у корені змінити. Про це треба дбати.

Наталка певна — треба більше уваги пераинній, отоді й справа зрушиться. З «низи», казала Н. Росовська, треба починати планувати роботу, а «верхи» поинні її узагальнювати. Отоді про втрачений комсомолом авторитет ніхто й слова не скаже.

Ю. ЯРОВИЙ,
спецкор «Молодого комунара».
Добровеличківський район.

На півдні Чепелівської області археологи Ура-ло-Казахстанської археологічної експедиції виявили унікальне поселення епохи бронзи. Другого тисячоліття до нашої ери — городище Арка-ім (назване за іменем розміщеної неподалік гор-ри). На знімку: Софія МАРКУШИНА — випускниця Саратовського університету бере участь у роз-копках Аркаіму. Фото Б. Кліпінцера.

МИМОВОЛІ згадується: 22 липня в «Молодому комуністі» йшлося про проблеми трудового виховання, точніше — про неможливість забезпечити його; не хочуть брати семикласників на роботу — і край. Скрізь госпрозрахунок, кожна копійка на обліку, а в них, як вважають на деяких підприємствах Кіровограда, і продуктивність праці і вміння не ті... Зовсім протилежне, хоча і з деяким нюансом, можна було спостерігати за якимись 10–15 днів після тої публікації на школищах Ново-

сумку, хто в сітку, від 5 до 10 кілограмів...».

Як би там не було, але фірма, як кажуть, гарантує. Тож і не відчуває ніколи браку робочих рук. У тому числі й дитячих; Кім Тек Сам у своїй записці твердить: «Як правило, дітей ми відправляємо назад. Але мало хто з них іде. Самі батьки просять, щоб ми їх залишили». Чому батьки про це просять, стає зрозумілим після ось цих слів бригадира: «По закінченні робочого дня оплату роботи дітям проведимо, як і дорослим»...

ТА РОЗДУМИ З ПРИВОДУ ТОГО, ЯК ЦЕ ПОВ'ЯЗАНО ІЗ ТРУДОВИМ ГАРТОМ ШКОЛЯРІВ РАЙЦЕНТРУ

українки. А конкретно — на колгоспному полі. А ще конкретніше — на тій ділянці, яку доглядала, згідно договору із правлінням колгоспу імені Леніна, наймана бригада на чолі з Кімом Тек Самом. 29 членів цієї бригади домовилися з колгоспом про вирощення цибулі за бригадним під-рядом.

Чекайте, скаже читач, а до чого тут трудове виховання чи навіть трудовитовання неповнолітніх, якщо вирощенням цибулі займаються цілком дорослі люди, котрі приїхали для цього аж із Узбекистану й Казахстану, із Ташкентської та Чимкентської областей!

Справа тут набагато простіша, ніж ви, можливо, подумали. Просто майстри-цибулярі із деяких сонячних республік надали широкі можливості десяткам новоукраїнців (у тому числі і семи- та шестикласникам) попрацювати на «фазенді» (перепрошую, але саме так називають ділянку цибулі самі учасники «трудо-виховних десантів»). Починаючи з 4 серпня, десяти підлітків мали можливість не лише пройти трудове загартовування (бо все-таки безперервна робота у таку спеку з 8 ранку до 6 години вечора гарантує неабиякий «гарт»), але й добре підзаробити. Конкретно: за умови виконання «норми» (в лапках тому, що призначалася вона без врахування науково-методичних розробок) кожен добровільний помічник майстрів-цибулярів одержував на руки 6 карбованців і частку натуроплатою: «доплату» цибулею бригадир цибулярів не визнає (цитуюмо із пояснювальної бригадира у відділ боротьби з розкраданням соціалістичної власності — ВБРСВ: «По угодженню з головою колгоспу найманим людям ми платили по 6 карбованців у день. Офіційно за день роботи ми цибулі не даємо. Але кожен із працюючих бере із собою хто в

Чи ж доводиться дивуватися й тому, що щодня на полі, як каже бригадир, «збирається близько 150 бажаних попрацювати», а того дня, коли туди завітала рейдова бригада ВБРСВ, її учасники налічили там 186 чоловік, у тому числі 84 неповнолітніх.

Тут не зайвим буде відатися до роздумів. Пеєно, один з учасників рейду, начальник відділу ВБРСВ О. Дерій мав підстави, щоб під час нашої розмови обурюватися тим, як заїжджі цибулярі «використовують дітей, можна сказати — експлуатують». Річ у тому, що недарма у новітній лексиці новоукраїнської околиці — цибулярі сюди приїжджають щоліта, починаючи з 1986 року — появився неологізм «фазенда» (ділянка, де вирощують цибулю) та набрали нових відтінків слова «Хазяїн» і «Хазяйка» (пишеться з великої літери, означає збірне ймення усіх, хто з легкої руки правління колгоспу став власником ділянки, де посаджено цибулю). Річ у тому, що господарі тих дорожочних шматків тримають свою «робочу силу», що називається, в руках. Особливо дітей. Воно й зрозуміло: 6 карбованців та цибуля на додаток — це неабиякий економічний стимул (ніде правди діти — такої оплати годі сподіватися деінде в колгоспі). Та ще й оплата — одразу, без усяких зробиш — одержуй!

З іншого боку, майстри-цибулярі, виплачуючи такі невеликі гроші (із свого ж таки, до речі, авансу, взятого у колгоспі), повинні мати з того й певну віддачу. Тому-то, мабуть, вони й поводяться зі своїми добровольцями не надто делікатно: добряче сварять їх, тільки спробуй хто присісти відпочити або працювати повільніше, ніж того вимагає «Хазяїн» або «Хазяйка». Отже, є резон подумати ось над чим: як же це так виходить, що приїжджа бригада може собі дозволити оплачува-

ти роботу так, як не може собі дозволити колгосп, що фінансує цю бригаду? Бо, безперечно, якщо дітлахи так пориваються «на цибулю», незважаючи на неделікатність поводження підрядчиків, цілоденну роботу й пекуче сонце, то, безперечно, економічний стимул цибулярів має досить сильний. Куди сильніший тих стимулів, яких можна мати десь на іншій ділянці колгоспного виробництва. Ось приміром, на току, де умови роботи теж не кращі і намухишся не менше, а одержиш копійки...

То що ж виходить, скаже скептик, — поганяймо назад до натурального господарства! Ну, щодо цього, то не поспішаємо. Врешті, підрядна бригада цибулярів працює в умовах, де — не секрет — погоду робить його величність дефіцит. Очевидно, що у Новоукраїнці немає таких майстрів вирощувати цибулю, а особливо — збувати її на ринку. Тому й віддає колгосп свою землю в оренду приїжджим — умілим та обортістичним... Тут ми й вийшли, хай і непрямым шляхом, на досить делікатне питання: про економічну й правову спроможність деяких заходів, з якими нема-нема та й стикаємося у пору перебудови.

АВТОР НЕ МАЄ і в думці, що нам треба аж надто берегти наших дітей від усякої роботи (скільки можна виховувати невмілих та білоручок!) Інша справа, що цю роботу слід, по-перше, добре оплачувати. А, по-друге, не варто все-таки забувати і про деякі нормативні правові акти. Адже в даному випадку не виключений, скажімо, сонячний удар. Хто буде відповідати за наслідки? Бригадир, який формально «скраює» Правління колгоспу, яке не дає? Батьки, які дозволили хлопцеві чи дівчинці працювати?

Скільки б ми не лаяли бюрократів, як би по-благородно не ставилися до можливих наслідків власної

легковажності, не зайве буде заглянути й до «Положення про порядок та умови добровільної праці учнів загальноосвітньої та професійної школи у вільний від навчання час»; а там — чорним по білому:

«Учні загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та середніх спеціальних закладів, що досягли 14-річного віку, можуть за їхнім бажанням і за згодою одного з батьків... прийматися на роботу на державні чи кооперативні підприємства, в установи та організації для виконання у вільний від навчання час легкої праці, що не завдає шкоди їхньому здоров'ю, нормальному розвитку...» І далі: «Учні, зайняті суспільно-корисною працею, можуть бути членами профспілок СРСР. На них поширюється державне і соціальне страхування».

Вже цих двох цитат досить, щоб зрозуміти: наряд чи дядько Кім та його колеги взяли б на роботу дітей за умови тих пільг, які їм належать по закону. А закон цей до речі, обмежує час роботи: для 14-літніх — до 4 годин, для 16-літніх — до 6... Не кажемо вже про оформлення трудового договору документально, як того, знову ж таки, вимагає закон. Отже, дядько Кім не взяв би дітей на роботу. Але чому цього не може зробити колгосп — чи не тому, що дядько Кім на своїй ділянці який не є, а все-таки «Хазяїн», а колгоспники — всього — навсього «члени господарства»!

Усе вищесказане, у тому числі й згадана публікація в «МК» за 22 липня ц. р., повинні б, на мою думку, нагадати і нашим господарникам, і державним функціонерам: без людяної турботи про майбутнього господаря нашої землі — наших дітей — годі розраховувати, що навіть найрадикальніші заходи в галузі економіки матимуть у часі стійкий ефект. Доки дядько Кім вирощує й збирає чудові урожаї на полях наших

колгоспів і має за те відповідну результатів винагороду, мусимо схилитися перед його умінням. Але дядькові Кімові немає, м'яко кажучи, необхідності рости із наших дітей умілих господарів. Вони його сьогодні цікавлять, даруйте, тільки як вигідна робоча сила.

З приводу цієї історії мені довелося побувати в райвно (на жаль, інспектор, який там займається справами трудового виховання, був саме у відпустці), говорити у райкомі ЛКСМУ із секретарем-завідуючою відділом учнівської молоді Оленою Нігай. Від Олени почув і таке:

— У нас в районі щоліта діють трудові табори, інші трудові об'єднання. Але це, як правило, у червні або липні. У серпні ж діти, наскільки мені відомо, працюють хіба що разом із батьками. Хоча, чесно кажучи, конкретно цим питанням ми нині не займаємося... А щодо того, чого йдуть працювати в найми до приїжджої бригади, то тут сумніву не маю — там найкраще платять...

Отака ось історія. Безперечно, ми тільки ледь-ледь зачепили тут усі наявні економічні, правові і моральні проблеми. Можливо, вони потребують нового, поглибленого обговорення — це вже залежить від наших читачів. Але хочеться наголосити й на іншому: на необхідності кардинальних змін у нашому господарському механізмі, в чому сьогодні особливо гостро має бути зацікавлена молодь. Адже якщо колгосп не може конкурувати із зайжджою бригадою в оплаті праці (забудьмо на мить про всі інші моменти), то хіба це не є першим сигналом не-ефективності роботи такого механізму? Хіба це не є приводом для того, щоб уже сьогодні відкрити «школи-практикуми розумного господарювання» не лише для підлітків, але й для багатьох дорослих?

С. ПЕТРЕНКО.
Новоукраїнський район,

АКТУАЛЬНО

Добровольці на «фазенді» дядька Німи

5

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

2 вересня 1989 р.

У СЕМИ НЯНЬОК...

Взагалі-то, якщо я попросився на якусь виробничу раду, то звик в основному мовчати. Так краще слухати. Тому на планірі в Черкаському будівельно-монтажному поїзді, до складу якого, нагадаю, входять і кіровоградські будівельники, я з першого разу навіть і не зрозумів, що начальник поїзда Пшеничний звертається до мене:

— Ви коли відправляється у Кіровоград?

— У вівторок. А що?

— Скажіть, будь ласка, керівникам тресту «Кіровоградбуд», щоб передали літаком карти.

— Карти?

— Так. Колоди чотири, я думаю, вистачить. Якщо вже будматеріали не хочуть слати, то хай хоч подбають про своїх робітників...

Звернувся Микола Федорович до мене в момент, коли розмова на планірі досягла свого піку — зайшла мова про постачання:

— Займайтесь, займайтесь зі своїми «батьками», — говорив Пшеничний начальникам Кіровоградської і Хмельницької дільниць, — тормозить їх, щоб відправляли арматуру, деревину.

«Батьками» у Кіровоанані називають трести і об'єднання, що послали у Вірменію своїх будівельників. Щось у цьому є. У всякому разі ситуація повністю відповідає прислів'ю «які батьки, такі й діти». Вірніше — як постачають «батьки», так і працюють будівельники.

Із розмови з бригадиром Борисом Андрійовичем Кавецьким:

— 20 днів не давали арматури, два тижні вивисали деревину...

З приводу деревини робітники з бригади Курчанова заявили:

— Привезли стоапи на кріплення: один кінець у діаметрі десять сантиметрів, другий — до півметра. Ми їх з машини вивантажували, а вони падають і розламуються — гнили...

Повернемося до розмови з бригадиром Кавецьким:

— Мені потрібно «уголок» порізати, так уже тиждень не можемо цього зробити — немає кисню.

Хлопці з його бригади скаржилися, що немає в бригаді своєї дрелі. Втім, може, це й дрібниці. Тим більше, що самі робітники визнали, що тут, на кіровоананській будові, порядку все ж таки трохи більше.

— Ну да — їхати за дві тисячі кілометрів, щоб тут сидіти без діла? — зауважив з цього приводу робітник Валерій Статовський.

Хоча, як ми вже знаємо, нерідко і просто стоять...

А що ж «батьки»?

Десь у травні працівник Кіровоградського тресту «Кіровоградбуд» записав наших претензій на 150 пунктів, поклав блокнот у кишеню і поїхав.

— Оці? — Отримали після цього два телевізори. Може, колись згадає про решту пунктів у своєму блокноті...

Втім, дещо з Кіровограда у Вірменію все ж таки потрапляє. У дні, коли я там був, Черкаський БМП отримав з Кіровограда верстат для правки, різання і витягування арматури. Начальник поїзда спеціально пові мене, щоб показати це «придбання». Хоча дивитися не було на що: проржавілий верстат, який не один рік спокійно простояв, покинутий, десь в затишному заводському закутку і який змусили «промандрувати» — дві тисячі кілометрів — хай

чи, нерозпорядливість деяких керівних товаришів, котрі зі спокійним серцем викидають на вітер державні гроші (а 2 тисячі кілометрів залізницею чогось, мабуть, варті) і нерви тих, хто тут працює, вже давно не дивує — бачив ще й не таке на нашому виробничстві і нашому будівництві. Як не дивує і те, що кожній такій нерозпорядливості щоразу знаходилося пояснення.

Як, наприклад, і на цей раз, з чим, здається, вже змирився і начальник нашої дільниці в Кіровоанані С. О. Москов: «Не можемо ж ми, й справді, відірвати від Кіровограда все найкраще, воно нам і самим потрібно...» А ще кажуть, що ми втратили по-дурі господаря. Як бачимо, ще не зовсім...

Але мені згадалися ті дітлахи, що ліплять будиночки зі спеціальною «липучкою». Дорослі, які робили ці оригінальні кубики, старалися, видно, на совість — будиночки не розвалюються при найсильнішому «землетрусу» і це, здається, «лікує» маленьких кіровоананців від страху перед справжніми землетрусами. А ті дорослі, які причетні до зведення справжніх

«ЦЕ ВСЕЛЯЄ НАДІЮ»

Споруди критих колгоспних ринків однакові — що у Єревані, що в Кіровограді, що в Кривому Розі. Так-от, у Кривому Розі мені розповідали про одного будівельного майстра, котрий працював на спорудженні місцевого критого ринку. Буцїмто з того моменту, коли здали ринок держкомісії, він жодного разу не заходив під його дах — не хоче ризикувати...

Якщо це гумор, то з розряду «чорного». Останнім часом ми стільки сміялися самі з себе, що вже сміємося кризь слюзи. Але «чорний гумор», мабуть, тому так і називається, що від нього недалеко і до чорних днів. В усякому разі, в Кіровоанані чи в Ленінакані після 7 грудня навряд чи знайдеться баняючий ось так жартуючи, розповідати про свою «сумлінну» роботу.

Бо серед 492 кіровоананців, котрі загинули того страшного дня, все-таки були ті, хто міг би залишитися жити, однак їхнє життя обірвалося, бо до сліпих сил природи приспалося нехлюйство тих, хто зводив будинки.

Сьогодні, коли відбудовуються міста і села в зоні лиха, надійності і міцності май-

спеціально підготовлених фахівців, тому інженерно-технічні працівники відправлялися на відповідні курси в Єреван. Так що за якість будівництва можна бути впевненим.

Будівельники, з якими я спілкувався, добросовісні і ініціативні працівники. Але ж умови, в яких доводиться працювати... Прорахунки проєктантів — це одне, але до цього додається ще й нервозна обстановка, пов'язана з організацією праці, постачанням. А це ж доведеться поспішати, надолужувати відставання...

А люди, котрі прийшли відбудовувати Кіровоанан і справді підібралися працювати і сумлінні. Наприклад, Василь Миколайович Епанча, Євген Олександрович Мурзашев, Володимир Коваленко, Микола Терещенко, Петро Григорович Мельник, Анатолій Іванович Миглюнець...

І дуже не хотілося б, щоб вони згадували творіння своїх рук в Кіровоанані на зразок того «майстра», що споруджував криворізький критий ринок. Навіть жартує.

НА ГІРСЬКИХ ДОРОГАХ

Нарешті, в передостанній день відрядження я побачив «будинки Рижкова». Так його

никає недарма, адже відрядження у Кіровоанан очікують ще десятки водіїв з Кіровоградщини і їм, мабуть, цікаво знати, що їх чекає.

— Якщо порівнювати, — каже Сергій, — то у віці кидається хоча б таке: у нас удома одна ходка в середньому два кілометри і по рівнині, а тут — п'ять-шість кілометрів і по горах. Відповідно і моему КаМАЗу дістається значно більше навантаження, ніж удома.

У Сьоміна це був останній день роботи. Закінчувалося двомісячне відрядження і вони з напарником Михайлом Склярком готувалися додому.

— Вдома чекають?

— Звичайно, адже у мене

му університеті, — говорить Сільвіа, — під час канікул дізналася, що в Бергамо організується група для надання допомоги народу Вірменії і відразу відправилась туди.

— А ким працює Алессандро?

— Вдома, в Італії, він був банківським службовцем. На традиційне запитання про перші враження Алессандро відповів коротко, але вагомо: — Я люблю Вірменію.

— У наших італійських газетах і журналах, по телебаченню приділяють велику увагу вашій країні, — розповідає Сільвіа.

— А ця увага і зацікавленість — вона щира, чи, може,

серед комсомольських організацій прийшов на допомогу Кіровський комсомол.

— У нас з ними і раніше були дружні стосунки, — говорить Бабаян, — рідника назва міста. А от лихо показало, що стосунки були не символічними, як у нас часто буває. Приїхали 14 рятувальників — здорово вони працювали, серед них, до речі, було ще й дві дівчини. Потім приїхали з Ленінграда, Москви, Дагестану.

Місцеві ж комсомольці виконували не менш потрібну роботу — брали участь в діяльності «Пошуку» — знаходили рідних і близьких, дітей і батьків. Але не завжди це вдавалося. Едік згадає, як довелося комсомольцям ховати 28 трупів. Особи цих людей так і не були встановлені. Але ж ховати комусь треба. Тому фотографували, одне фото — на могилу, інше — в целофановий пакетик, куди клали і відрізани шматочки одягу. І розшукували родичів далі. Багатьох уже вдалося встановити.

Після землетрусу дуже рідко були дні, щоб ми сиділи на місцях в кабінетах, — розповідає Едік. — Нікого не треба було вмовляти чи переконувати, у всіх були одні завдання і одні турботи. До речі, ті дні висвітлюли посправжньому людей — в одних, традиційних активістах, довелося з гіркою розчарування, зате було і навпаки: комсомолець, якого весь час критикували за пасивність, раптом у цій екстремальній ситуації виявився розторопною, кмітливою і добросовісною людиною.

Може це тому, що перед хлопцем чи дівчиною стояли не «паперові» завдання і справи, відірвані від життя, а було справжнє діло. Бабаян відзначив, що після землетрусу стало простіше працювати — цілі і завдання стоять перед нами конкретні і справжні, а не надумані.

— Щоправда, з іншого боку, — говорить він, — відкинули ми від традиційної роботи, а ЦК комсомолу Вірменії її по-старому вимагає. З нетерпінням чекаю пленуму ЦК, членом якого я є, мені буде що сказати...

Видно, Едік і сам трохи в розгубленості, адже навколо Кіровоанана нічого пони що не міняється, то що ж — хочеш, не хочеш, а треба повертатися до «чистої» комсомольської роботи? А, може, треба вилані — не кіровоананський комсомольцький підлаштуватися під інших, а всіх тих, хто ніяк не може налагодити роботу по-новому приїздити сюди хоч на кілька днів? Так би мовити, запозичити досвід. Не форми роботи запозичувати, а настрій, ставлення до справи. Який це можна було черпати? *

Від доброзичливого вірменця Кіровоградського комсомольського тресту «Кіровоградбуд» дізнався, що недалеко від його об'єкту тече підземне джерело — таких багато у Вірменії — і «диких» джерел, і впорядкованих. Він же мені розповів, як ще з древніх часів люди робили з джерела колодязь:

— Майстер — а ним може стати будь-який перехожий — викладає у руслі кілька метрів каміння, потім майструє велику чашу, робив з неї злив — і колодязь готовий. І обов'язково писав своє ім'я і рік, щоб усі знали, завдяки кому вони можуть втамувати спрагу. Слухай, а що, якби ваші будівельники зробили такий колодязь? Тільки треба знайти найкраще джерело, щоб діти, які житимуть у зведених вами будинках, казали багато років по тому: — Гайда до українського колодязя, води по смаку...

будинків, у котрих житимуть ці малюки?

Причому зараз мова йде вже не про якість (хоча трохи нижче скажу й про це), а про те, щоб юні кіровоананці і їх батьки не мерзли взимку в наметах і дерев'яних будинках. Кіровоградські будівельники тільки в цьому році почали зводити будинки для дітей.

стан справ на будові викликає дуже й дуже великі сумніви у реальності виконання цього завдання.

І знову ж таки — до зривів плану ми вже звикли. Але одна справа — чекати своєї квартири, може, й у тісенькому, але ж приміщенні, і зовсім інша — а наметі посеред міського парку...

Начальник поїзда продовжував висловлювати свої претензії до кіровоградців:

— Ваші земляки не прислали ще жодного зварювального апарата, жодної баді для укладання бетону, сушилки, монтажноі будки, жодного метра дроту, кабелю... Одним словом, погано постачають нас з Кіровограда...

Ну, а на той момент, коли від'їжджав, робітники обох кіровоградських бригад були

будні будинків приділяється особлива увага.

— Я хоч сам і не будівельник, — розповідав мені перший секретар міськомкому комсомолу Едік Бабаян, — але все ж ще не бачив такого, коли на спорудженні 9-бального дому, тобто розрахованого на землетрус силою 9 балів, не тільки інженери, а й інші спеціалісти орієнтуються в питаннях сейсмістичності, чудово знають, що дає гнучкість, що — запас міцності майбутньому будинку. Це вселяє надію.

Переконався у правоті Бабаяна, коли розмовляв з кіровоградськими будівельниками.

— Ти бачиш, скільки бетону у фундамент вкладаємо? — сказав мені Валерій Бистров, коли я вночі прийшов на їхній котлован, — та тут ніякий землетрус не страшний. Тим більше зараз нас держпримання перевіряє.

— Тобто на вашу совість не надіються?

— Чому? Якби ми працювали недобросовісно, то й держпримання не допомогло б. Та й кому хочеться ще раз переробляти свою роботу?

Будинки на «Тароні» споруджують

всі і називають — і місцеві жителі, і будівельники. Називають так тому, що в дні, коли уряд прийняв рішення про відбудову вірменських міст і сіл, керівник уряду закликав у Кіровоанані перший камінь у перший будинок.

Саме тому і хотів його побачити, що це найперший об'єкт, збудований в місті після землетрусу. Протежесі десятиліттями і сучасних будинків з 1, 2, 4 і 5-кімнатними квартирами, але це — найперший.

Допоміг мені земляк, водій Світловодського АТП-13562 Сергій Сьомін, котрий взяв мене до кабіни свого КаМАЗу. Добірившись через майданчик «Тарон-2» і мені залишалося тільки дивуватися, як Сергій орієнтується в цьому хитросплетінні доріг поміж численними котлованами.

— Але часто буває й так: ідеш знайомим напрямком, а дорога вже перерита, з'явився новий котлован, — додає до цього Сергій. — А взагалі сьогодні нам ще пощастило: бувають сухі дні, коли через пілюку на трасі видимість не перевищує кількох метрів.

І все ж таки полібілі умови

двоє синів — Денис і Володя. У Михайла, напарника, дівчинка... А втім, про це мабуть, не треба писати. Ви краще пишіть про роботу, про наші умови. А умови трохи нерівні в порівнянні з будівельниками. На все поки що добре і з побуту поділя. Однак лікно — по і додому, в «нашину», то-то, поки один напарник працює (у кабіні КаМАЗу), інший відпочиває.

Правда, кімната, в якій живуть водії з Кіровоградщини — В. Небога, В. Кравцов, Ю. Бесараб, М. Гихоненко, О. Колос, С. Гарячов, О. Ващенко, — щоразу визнається кращою. Вміють хлопці господарювати. Може, тому, що всі до одного — одружені?

...І СТАЛО ВИДНО: ХТО Є ХТО

— Ти справжній італійць бачи? — запитав, заходячи в кабінет, Сергій Назарян, позаштатний інструктор міськомкому комсомолу.

— Ні...

— Зараз побачиш, — заспокоїв він мене.

Іх було двоє. Алессандро Фенілі — типовий італієць з характерним жвавим обличчям, і Сільвіа Спагаччі — перекладачка. Приїхали вони зі

просто, так би мовити офіційна?

— Судить самі: три роки тому в нашому університеті тільки 10 студентів вивчали російську мову, зараз їх уже — 50. Я, наприклад, читаючи вашу пресу, аж ніяк не шкодую, що колись вирічала російську.

Сільвіа і Алессандро приїхали доповнити курсово-матеріальну базу Кіровоградського музичного училища в італійському містечку.

Діяльність вашої комсомольської організації змінилася в нових умовах? — запитую Едіка Бабаяна.

— Звичайно, якщо умови екстремальні, то і робота повинна бути відповідною.

Ми багато говоримо про необхідність перемін в комсомолі, потреби «працювати по-новому». Тут, у зоні лиха, саме життя змусило працювати по-новому.

— В ті дні треба було бути людиною, а не комсомольським працівником, — говорить Едік.

Він відверто згадає, що перші три дні після землетрусу «бігали без ніякої організації», тобто кожен кидався на допомогу хто де міг, а потім уже почали діяти організовані. Комсомольські активісти допомагали населенню, наприклад, ставили намети — за короткої час настільки прийоми-

...і ЦК комсомолу Вірменії...
...і ЦК комсомолу Вірменії...
...і ЦК комсомолу Вірменії...

Видно, Едік і сам трохи в розгубленості, адже назвало Кіровоградом нічого йому не мінилося, то що ж — хочеш, не хочеш, а треба повертатися до «нісого» комсомольського роботи? А, може, треба на впаки — не кіровоградський комсомольський підлаштувати роботу по-новому привозити сюди хоч на кілька днів? Так російську мову, зараз їх уже не мовити, запозичити досвід, а настрій, ставлення до справ, якби це можна було передати...

Від доброзичливого вірменина Норика, що працював на будові, я дізнався, що надале від його об'єкту тече підземне джерело — і «джика» багато у Вірменії — і «джика» жерел, і «порядкованих». Він же мені розповів, як ще в древніх часів люди робили з джерела колодаць: — Майстер — а ним може стати будь-який перехожий — викладав у руслі кілька метрів каміня, потім майстерував велику чашу, робив неї злив — і колодаць готував. І обов'язково писав своє ім'я і рік, щоб усі знали, завадяки кому вони можуть вгамувати спрагу. Слухай, а що, якщо ваші будівельники зробили такий колодаць? Тільки треба знайти найкраще джерело, щоб діти, які житимуть у зведених вами будинках, казали багато років по тому: — Гайда до українського колодаць, води поїмо...
Микола Медвідь, спеціаліст «Молодого комуніста», Кіровоград — Кіровоград.

...І СТАЛО ВИДНО: ХТО Є ХТО
— Ти справжній італієць бачиш? — запитував, захоплюючись, Сергій Назарян, позаштатний інструктор міському комсомолу.
— Ні...
— Зараз побачиш, — зашепотів він мене.
Іх було двоє. Alessandro Fenelli — типовий італієць з характерним жвавим обличчям, і Сильвіа Спачаччі — перекладачка. Приїхали вони зі Спліта, де працює п'ять італійських груп по 40 чоловік кожна...
— Я навчаюсь у Міланському...

...і називають — і місцеві жителі, і будівельники. Називають так тому, що в дні, коли уряд прийняв рішення про відбудову вірменських міст і сіл, керівник уряду закликав у Кіровограді перший камінь у перший будинок.
Саме тому і хотів його побачити, що це найперший об'єкт, збудований в місті після землетрусу. Протягом двох років з'являється десятки цих симпатичних і сучасних будинків з 1, 2, 4 і 5-кімнатними квартирами, але це — найперший.
Допоміг мені земляк, водій Сагітловського АТП-13562 Сергій Сьомін, який взяв мене до кабіни свого «Камазу». Добрилися через майданчик «Тарон-2» і мені залишилося тільки дивуватися, як Сергій орієнтується в цьому хитроплетині догріг поміж численними котлованами.
— Але часто буває й так: ідеш знайомим напрямком, а дорога вже перерита, з'явився новий котлован, — додає до цього Сергій. — А взагалі сьогодні нам ще пощастило: бувало суші дні, коли через пілюку на трасі виділялись не перевищують кількох метрів.
І все ж такі подібні умови роботи водіїв можуть зустрічатися в певній мірі і на наших, кіровоградських будовах. А от чи є різка відмінність між нашими кіровоградськими умовами? Питання це вив...

Будинків, у котрих житимуть ці малюки? Причому зараз мова йде вже не про якість (хоча трохи нижче скажу й про це), а про те, щоб юні кіровоградці і їх батьки не мерзли взимку в наметах і дерев'яних будинках. Кіровоградські будівельники тільки в цьому році поклали тільки в 3600 квадратних метрів житла. Сьогоднішній стан справ на будові викликає дуже й дуже великі сумніви у реальності виконання цього завдання.
І знову ж такі — до зрешті плану ми вже звикли, але одна справа — чекати своєї квартири, може, й у тісненькому, але ж приміщенні, і зовсім інша — а наметі посеред міського парку...
Начальник поїзда продовжував висловлювати свої претензії до кіровоградців: — Ваші земляки не присладили ще жодного задовільного апарата, жодної баді для укладання бетону, сушарки, монтажної будки, жодного метра дроту, кабелю... Одним словом, погано поставили нас з Кіровоградом...
Ну, а на той момент, коли від іждаків, робітників обох кіровоградських бригад були виванені — треба відділяти працювати самостійно. На одного «батька» буде менше...

Бригадиром Кавказьким: — Мені потрібно «углопо» порізати, так уже тикдери не можемо цього зробити — не має кісцю.
Хлопці з його бригади скаржилися, що немає в бригаді своєї дроти. Вітім, може, це й дрібниці. Тим більше, що самі робітники визнали, що тут, на кіровоградській будові, порядку все ж такі трохи більше, ніж у нас — іхати за два тисячі кілометрів, щоб тут сидіти без діла? — зауважила з цього приводу робітниця Валерія Статюкська.
Хоча, як ми вже знаємо, нерідко і простояють...
А що ж «батьки»? — Десь у травні приїхав Кошевенко — заступник керівного трестом «Кіровоградбуд», — розповідають будівельники, залишає наші претензії на 150 пунктів, поклав блокнот у кишеню і поїхав.
— І що? — Отримали після два телевізори. Може, колись згадає і про решту пунктів у своєму блокноті...
Вітім, дещо з Кіровограда вірменію все ж такі потрапляє. У дні, коли я там був, Черкаський БМР отримав з Кіровограда верстат для правки, різання і витягування арматури. Начальник поїзда спеціально повів мене, щоб показати це «придбання». Хоча на дивитись не було на що: проржавілий верстат, який не один рік спокійно простояв покинутий, десь в заглибленні заводському закутку і який змусили «промайднувати» — дві тисячі кілометрів — хай тепер постоїть тут, у Кіровограді...
Знаєте, ось ця, м'яко кажучи, закінчена. Поч. у минулому номері.

ЛІКУВАННЯ БДЖОЛОПРОДУКТАМИ

ВАМ РАДИТЬ ЛІКАР

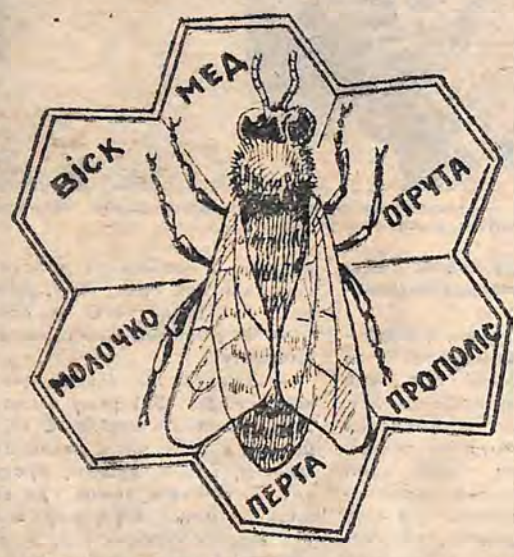
Здавна для лікування хворих використовують продукти бджільництва — мед, маточне молочко бджіл, прополіс, перга (квітковий пилок), бджолина отрута, віск.

Мед має вітамінні-ферменти, мікроелементи, які оновлюють кров, заспокоюють нерви і дають нове життя. Колір меду залежить від пігментів нектара, може бути від безколірного до чорного. Запах же обумовлений характером летучих речовин, які знаходяться в нектарі.

У лікувальній практиці використовують найрізноманітніші способи лікування медом. Його використовують як внутрішній лікувальний засіб, в мікстурі, в пілюлах, а також як антибактеріальний і протизапальний продукт (1 чайну ложку затримувати в роті як можна довше). Мед вбиває патогенну флору в роті, горлі, носі.

При захворюванні шлунково-кишкового тракту (ентерити, гастрити...) найкраще використовувати гіпертонічні розчини німатної температури, а для нейтралізації шлунково-кишкового соку, який знижує антибактеріальну дію меду, треба попередньо (за 1 годину) випити 1/2 чайної ложки соди. Коли мед використовується як відхаркунний засіб, його вживають з молоком.

Лікувальна добова доза меду залежить від характеру захворювання. Середня ж добова норма вважається 100 г для дорослих і 30—50 г для дітей.

Місцеве використання меду широко застосовується при шкірних захворюваннях, при болях у суглобах. При цьому слід змазувати болісні місця, або накладати компреси.

Гнійні та інфізовані рани змазують медом і накладають стерильні пов'язки на 24 години. Для місцевих ванн готують 30-процентний розчин з тридцятиградусною температурою, тривалість процедур — 20—30 хв. Можна використовувати 30-процентний розчин меду для промивання порожнин.

При захворюванні очей (кон'юнктивіти, кератити) медові мазі чи каплі 20—30-процентного розчину використовують у вигляді клізм (20—30-процентні розчини (50—70 мг). У вигляді аерозольних інгаляцій 50-процентний розчин по 15—20 мл використовують тривалістю 20 хвилин. Можна використовувати і парові інгаляції.

Введення меду з допомогою електрофорезу через шкіру має перевагу в порівнянні з іншими методами. Вплив іде на шлунково-кишковий тракт через два полюси (щоденно 1 процедура, 50-процентним розчином протягом 20 хвилин, 15—20 процедур). Підбір меду для лікування залежить від його якості.

Як профілактичний засіб мед використовують для підвищення імунітетної реактивності організму. Для тих хто часто хворіє, змарнілих фізично, при анеміях, шлунково-кишкових і нервових захворюваннях мед використовується 1—2 рази в місяць по 100—150 г на добу (по 3—6 порцій щодня).

ПРОТИПОКАЗАННЯ: індивідуальна нестерпність, цукровий діабет, інгаляційний метод при різко виявленій емфіземі легень з бронхіальною астмою в період приступів, з серцевою недостатністю, з міокардитом. При лихоманному стані з підвищеною температурою, при серцевій астмі.

Лікування медом добре проводити в сукупності: настійки соків трав, або інших продуктів бджільництва: маточного молочка, прополісу, квіткового пилку, бджолиної отрути.

БДЖОЛИНА ОТРУТА — безколірна густа рідина з характерним запахом меду, терпким смаком, реакція кисла, легко розчиняється у воді, термоустійка, у сухому вигляді зберігається багато років, протимікробна, бактерицидна.

Отрута впливає на згущення крові, на гладку і поперечнополосату мускулатуру, стимулює гіпотізу, наднирники. Цим пояснюється дія отрути при лікуванні алергічних захворювань і коліагемозах. Також використовується при лікуванні гіпертонічної хвороби.

Введення отрути в організм здійснюється порізними способами.

1. Безпосередньо (при вживанні).
2. Втиранням.
3. За допомогою ультразвуку чи електрофорезу.
4. Аерозольним або інгаляційним внутрішнім вживанням.

Бджолиною отрутою можна лікувати різні хвороби.

Іх десятки, але варто назвати найбільш відомі: атеросклероз периферичних суглобів, ця отрута надає обезболюючий і суглобозширювальний вплив, лікує спазми суглобів, використовується при трофічних язвах, фурункульозі, дерматитах, при гіпертонічних захворюваннях, ревматизмі, алергічних захворюваннях, зменшує спазми суглобів.

При лікуванні бджолиною отрутою хворим забороняється вживати алкогольні напої, палити, їсти гострі і копчені продукти. Рекомендуються молочна і овочева дієта.

ПРОТИПОКАЗАННЯ при застосуванні бджолиної отрути: при гострих інфекційних захворюваннях, гнійних процесах, туберкульозі, цукровому діабеті, захворюваннях центральної нервової системи, вагітності.

Перша допомога при вживанні: вижити жало, змазати рану медом, соком часнику, спиртовим розчином, розчином марганцю, нашатирним спиртом, покласти холодний компрес.

МАТОЧНЕ МОЛОЧКО — це корм для личинок бджіл.

Для лікувальних і інших потреб краще використовувати маточне молочко від 3—5-денних личинок, воно має властивість швидко псуватися. Варто його зберігати при нульовій температурі, або консервувати. Маточне молочко має бактериостатичні, бактерицидні і протиприступні функції. На людину впливає як біостимулятор, покращує функцію серцево-судинної системи і шлунково-кишкового тракту. При внутрішньому введенні знижує артеріальний тиск, розширює кровоносні судини, покращується обмін речовин, у хворих цукровим діабетом зменшується кількість цукру в крові. Цей препарат дуже добре впливає на організм дітей і людей похилого віку, а також при віковій імпотенції, в спиртових емальсiach при грипі.

Практично використовують суміші: 1:100 з медом маточна пастилка, спиртовий розчин 20 частин 45% спирту + 1 чайна ложка молочна. На спеціальних заводах виготовляють препарати для внутрішнього, внутрішньом'язового чи подібного введення.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: хвороби Адіссона, гострі інфекційні захворювання, захворювання надниркових.

Використання воску в медицині

Віск дуже добре вбирає летучі речовини, плавиться, довго втримує тепло. Склад: вуглеводний водень, складні ефіри, кисень, вітамін «А». Віск не розчиняється у воді, проте добре розчиняється в ефірі, бензині, маслі, скипідарі. Використовується в парфюмерній промисловості: в приготуванні мазі, крему, парфюмних масок для лиця, медових пластирів.

ПРОПОЛІС або бджолиний клей має приємний ароматний запах, гіркувато-терпкий смак, клейкість. Він легко плавиться і твердне при низькій температурі, крихкий. Його колір може бути від зелено-коричневого до темно-коричневого. У воді розчиняється погано, добре розчиняється в гарячому спирті, оцтовій кислоті.

Прополіс має протимікробні, бактерицидні, бактериостатичні, протипожжежні, анестезуючі властивості. Використовується в хірургії та урології, для лікування гнійних ран, трофічних язв, хронічних екзем, в гінекології, при запалювальних захворюваннях носа, горла і дихальних шляхів, 10-процентний розчин прополісу — протиприступний антигіпотензивний препарат. У кишково-стоматологічному інституті 2—4-процентний розчин прополісу використовується як обезболюючий засіб при звазі і ерозії ротової порожнини.

Для внутрішнього використання 1 г перетопленого масла, 140 г прополісу добре розчинити і тричі прогріти до відсидітиградусної температури, профільтрувати. Вживати протягом чотирьох місяців. Прополісне молочко — 1 л молочка на 50 г прополісу на невеликому вогні розігріти протягом 20 хв. П'ють по післяляжні 2—3 рази на день.

Спиртовий розчин 96-градусний — 500,0 + 100,0 прополісу підігрітим спирт добре збовтують і настоюють протягом 5-ти днів. Потім фільтрують і використовують по 20—40 крапель три рази на день за годину до їжі.

Для лікування простатитів використовують прополісні свічки — 0,5 г на 1 свічку два рази на день протягом одного місяця. Результати покращуються з теплим ромашковим мікроклізмами. 3-процентний розчин прополісу використовується для промивання сечових міхурів, уретри, при гнійних захворюваннях.

КВІТКОВИЙ ПИЛОК — це не безпосередній бджолиний продукт, але враховуючи цілющі властивості, його використовують як лікувальний засіб. Він здатний регулювати функцію кишечника, покращує роботу ЦНС, сон, апетит, його використовують при всіх формах імпотенції, при гастритах, запорах, поносах.

Краще всього зберігати пилку у бджолиному меді: 1:1 або 1:2, 800,0 води + 180,0 меду + 50,0 квіткового пилку змішати при двадцятиградусній температурі, настоювати 3—5 днів і вживати по 3/4 склянки перед їжею. Або — 50,0 меду + 10,0 квіткового пилку + 100,0 молочка витримати добу і вживати по чайній ложці два рази на день.

Можна вживати квітковий пилок і в такій пропорції: 10,0 квіткового пилку + 1,0 маточного молочка + 25,0 меду розмішати в теплі і втирати три доби. Вживати два рази на день перед їжею.

Про бджолині продукти можна говорити багато і як про ласощі, але, в першу чергу, це — ліки.

А щоб краще із знанням ними користуватися, потрібно завжди за порадою звертатися до лікарів.

П. ТЕТЮШЕВ, лікар, м. Кіровоград.

НА РІЗНІ ТЕМИ

Хочу листуватися

«Молодий комунар», познайом з новими друзями. Звати мене Людмила Хартанович. Мені 15 років. Десятикласниця. Інтереси найрізноманітніші, але головне — «афганські» і патріотичні пісні. Дуже люблю ансамбль «Голубі береги» і «Каскад».

Моя адреса: 316013. Кіровоград, 13, вул. академіка Корольова, 7, кв. 49. Хартанович Людмилі.

Люблю фантастику, сучасну музику. Колекційною календарями, зарубіжні фантики, шию, в'язку. Звати мене Ніколасенко Оксана. Надрукуйте будь ласка мою адресу, можливо, хтось відгукнеться на мій лист і напише. 316021, м. Кіровоград, вул. В. Дубиніна, 21. Ніколасенко О.

Ми подружки. Живемо в селі Листопадовому. Хочемо познайомитися з ровесниками чи й тими, хто старший від нас. Захоплення у нас як у всіх: книги, музика, кіно. Наша адреса: 317410. Кіровоградська область, Новомиргородський р-н, с. Листопадове. Нестройній Ользі, Біденко Тетяні.

Хто любить сучасну музику, захоплюється групами «Міраж», «Ласкавий травень», співаком Женею Білосовим, хто й сам любить співати, вирощувати квіти, багато читає і хоче мати нових друзів, нехай пише мені. Адреса така: 317800. Олександрівський р-н, с. Соснівка. Хоменко Людмилі.

Я теж мрію про нових друзів, з якими познайомлюсь з допомогою «Молодого комунара». Мені 15 років. Дуже захоплююсь індійськими кіноакторами, колекційною їхніми фотографіями. З насолодою слухаю сучасну музику. Крім того, захоплююсь шиттям. Пишіть мені на адресу: 317449. Маловисівський р-н, селище Смолине, вул. Козаків, 29.66. Чорній Лілі.

8

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

2 вересня 1989 р.

З МИЛОСЕРДЯМ

Діти — наша радість, наше майбутнє, наш цвіт. І як же боляче бачити дітей — калік, сиріт, розумово неповноцінних малюків. Помітно частіше з'являються вони на світ. Батьки — алкоголіки, наркомани... Скільки треба добра, терпіння, сил, щоб виплекати і цей, побитий долею цвіт...

Наш кореспондент звернувся до директора Новопраської спеціальної школи-інтернату Олександрівського району Г. П. Громова.

— Григорію Петровичу, розкажіть про своїх вихованців...

— На сьогодні у нас 280 дітей, серед них 40 — сироти. Наші вихованці мають легкий ступінь розумової відсталості. В основному це діти, батьки яких — алкоголіки.

в колгоспах... Дівчатка практикують в навчально-виробничому цеху швейного виробничого об'єднання «Україна», хлопчики — на Новопраському ремонтно-транспортному підприємстві. Після випуску вони йдуть на роботу на Олександрівську швейну фабрику, на заводи міста, в колгоспи і радгоспи.

Як я вже відзначав, наші педагоги вкладають у свою роботу багато сил. Абсолютна більшість учителів і вихователів — справжні подвижники. Особливо хочу відзначити вчительку російської мови та літератури, багаторічного секретаря нашого партбюро Л. І. Федієнко, яку ми нещодавно провели на пенсію, а також вчительку української мови та літератури М. Й. Коханову, заступника ди-

ничого — шахтного устаткування ВО «Олександріввугілля». Бригада з 18 чоловік працювала практично без вихідних, з ранку до пізнього вечора. І в стислий строк ремонтники виконали дуже великий обсяг робіт. Доєсть сказати, що їм довелося замінити самих лише батарей близько 500.

— Значить, в допомозі Інтернату не відмовляють!

— В основному так. У нас є три офіційні шефи: шахта «Верболозівська», Новопраський ремонтно-транспортне підприємство та мішцевий колгосп «Червоний прапор». Шахтоком шахти «Верболозівська», наприклад, дає нам кошти на літнє оздоровлення дітей-сиріт. Він також оплачує працю чотирьох чоловік,

На знімку: Ірина ГРОВА — тренер-викладач підліткового клубу «Ровесник»; викладач російської мови Катерина Іванівна КОЛЕСНИК та дев'ятикласниця Наталя АНДРІЯШ; вихованці інтернату. Фото В. ГРИБА.

— Ця особливість, очевидно, визначає й певну специфіку в організації навчально-виховного процесу!

— Звичайно. І навчальні програми, й підручники в нас як за обсягом матеріалу, так і за його складністю мають на 30—40 процентів нижчий рівень, ніж у загальноосвітніх школах. Більш навчально-виховний процес спрямований на корекцію, згладжування природних психічних і психологічних вад у дітей, щоб вони змогли адаптуватися у майбутньому дорослому житті. Це вимагає великих зусиль учителів і вихователів, які повинні працювати, як б сказав, в «охоронному режимі». Що це значить? Ну, скажімо, ніхто з нас не може дозволити собі підвищити голос на дитину, щоб вона не вчинила. Навпаки, все спілкування з вихованцями — у спокійних тонах, упівголоса, лагідно. Працювати в нас можуть лише люди з великим запасом милосердя й терпіння.

— Яку ж мету ставити перед собою колектив школи-інтернату?

— Виховати з кожної дитини повноцінного члена суспільства, здатного нормально жити й продуктивно працювати. Тому особливу увагу приділяємо трудовому вихованню. Уже з четвертого класу діти працюють у майстернях — столярній, слюсарній, швейній, будівельній,

ректора з навчальної роботи К. М. Компанієнко, вчитель праці М. І. Добридня, вихователів Г. І. Баглій та О. М. Ярчук.

— Чи достатня матеріальна база у школи-інтернату?

— Загалом так. Маємо два триповерхових корпуси. До 1971 року в них розміщувалася загальноосвітня школа. Є всі потрібні приміщення, в тому числі дванадцять майстерень. Ідальня, лазня, душові, пральня... Обробляємо 25 гектарів землі, де вирощуємо пшеницю, ячмін, помідори, огірки, кавуни, дині... Маємо чудовий сад, з якого одержуємо щороку 5 тонн фруктів. Утримуємо в підсобному господарстві близько сотні свиней.

Недавно збулася наша давня мрія — завдяки турботам депутата Верховної Ради УРСР, другого секретаря обкому партії Є. В. Мармазова одержали новий автобус. Тепер можемо виїздити з дітьми на екскурсії, на природу. Є в нас і два вантажні автомобілі.

У цьому році реконструювали систему тепло- і водопостачання. Спорудили три свердловини, з яких беремо питну воду (раніше вона в нас була з підвищенням вмістом заліза, а тепер — чиста). За ремонт системи опалення ми щиро вдячні працівникам управління по монтажу, демонтажу й ремонту гір-

які ведуть виховну, культурно-масову та спортивну роботу в підлітковому клубі «Ровесник» на базі нашої школи.

Допомагають нам й інші організації та трудові колективи. Скажімо, в цьому році 6000 карбованців виділила обласна рада профспілок. Наші сиріт-сиріт відпочивали влітку в піонерському таборі санаторного типу імені Ю. О. Гегаріна Знаменського відділення залізниці.

— Однак, є у вас напевне проблеми!

— На жаль, так. Як я вже казав, ми маємо дві вантажні автомашини та автобус. Ліміт бензину, що його виділяє обласне управління народної освіти, — 300 літрів на місяць. А сам тільки автобус витрачає на 100 кілометрів пробігу 32 літри...

Ще одна проблема. Виділяють нам на зиму тільки низькосортне вугілля, що дуже погано горить. Усі прохання придбати вугілля кращих сортів натикаються на «залізний» аргумент: таке вугілля призначене для населення, а не для організації. Але ж яка ми «організація»? Ми ж відповідаємо за здоров'я дітей! На жаль, цього не хочуть розуміти...

Бесіду вів В. ЖАХАЛОВ.

м. Олександрія.

новий фактор ризик?

Щомісяця від страшної хвороби вмирають нові тисячі людей. Кількість жертв СНІДу на планеті, за попередніми підрахунками, становить 500 тисяч чоловік, а носіями вірусу є від 5 до 10 мільйонів. Згідно з прогнозами Всесвітньої організації охорони здоров'я, в 1991 році порівняно з сьогоднішнім днем кількість хворих подвоїться. І жорстоко помиляється той, хто вважає, що епідемія обміне нас. Вже не обминула. І хоч як це жахливо, першими її жертвами виявились діти. Особливу тривогу викликає та обставина, що у нас, судячи з усього, з'явився новий «фактор ризику» — недостатньо стерилізований медичний інструментарій — шприци, катетери, крапельниці...

Як перекрити канал небезпеки, збудувати перед вірусом імунітету людини (ВІЛ) глибоко ешелоновану оборону? Про це говорили учасники зустрічі за круглим столом — заступник міністра охорони здоров'я УРСР Ю. П. Спіженко, начальник головного санітарно-епідеміологічного управління Міністерства охорони здоров'я УРСР В. І. Шестаков, заступник начальника управління А. В. Мойсєєва, директор Київського НДІ епідеміології та інфекційних хвороб А. Ф. Фролов, заступник началь-

ника технічного відділу «Укрмедбіопрому» В. М. Васильєв і кореспондент РАТАУ Д. П. Киянський.

...З 1987 року на Україні зареєстровано 157 носіїв ВІЛ. З них 122 — іноземці, 35 — громадяни СРСР. Два чоловіки померли: торік в Одесі дитина чотирьох з половиною місяців і в червні нинішнього — 28-річна жителька Артемівська. Три роки тому в пологовому будинку їй перелили заражену ВІЛ донорську кров, яка тоді ще не перевірялася. Через материнське молоко інфікована і її дочка. На нещастя, потерпіла й інша дитина, якій влили плазму, виділену з крові вірусноносія, а також дорослий пацієнт однієї з артемівських лікарень: з донорською кров'ю в його організм потрапив ВІЛ.

Донор Л. заразився СНІДом під час закордонного відрядження. Давши письмове зобов'язання про нерозповсюдження збудника хвороби, від порушив його і зник з-під контролю правоохоронних органів. Тепер визначено пацієнтів артемівської лікарні, яким могли перелити заражену кров. Усі вони перебувають під наглядом.

Вірусносії-іноземці межі країни залишили. Наші громадяни, інфіковані вірусом, по території республіки розподілені так: в

Одесі їх 17, у Києві і Донецьку (разом з Артемівськом) — по 5, у Закарпатській, Кримській, Миколаївській, Сумській, Херсонській, Чернігівській областях, а також у Севастополі і Полтаві зареєстровано по одній особі.

Наскільки точні ці дані? Адже населення республіки — понад 51 мільйон, а обстежено тільки його десяту частину. Не виключено, що і вірусносіїв, і хворих значно більше. Насамперед перевіримо групу ризику — проституюток, наркоманів і гомосексуалів, а також людей, які повернулись на батьківщину після тривалих закордонних відряджень, донорів і вагітних жінок. Щоб дістати точніші дані, треба за рік обстежити хоча б половину всього населення. А це, на жаль, сьогодні взагалі не реально: немає ні обладнання, ні спеціальної апаратури, ні реактивів. Ті 28 апаратів, які ми тепер маємо, дають змогу охопити 5 мільйонів чоловік — не більше.

Анонімне обстеження, раннє виявлення СНІДу дає змогу продовжити латентний період. Ціком одночасно доведено: людина, інфікована ВІЛ, проживе довше, якщо повністю відмовиться від алкоголю, наркотиків, безладних статевих зв'язків, що ослаблюють імунітет, постарасться уникати сильних стресів. У неї

буде надія дожити до того часу, коли наука знайде засіб боротьби із СНІДом.

А втім, є тут і інші фактори. Людині зовсім не байдужа доля дітей, близьких, оточуючих. Але щоб не заразити їх, треба якомога швидше дізнатися про загрозливу небезпеку.

Під час анонімних обстежень було виявлено носіїв вірусу імунітету. Зокрема, в Києві. З чотирьох тисяч чоловік, які пройшли тут таку перевірку останнім часом, у однієї молодшої жінки виявили ВІЛ. Вона пояснила: незадовго до цього була близька з іноземцем.

Чи небезпечні побутові контакти із зараженими СНІДом? Тепер з'явилися додаткові дані. Встановлено, що ВІЛ передається не тільки через кров, сім'яну рідину і грудне молоко, а й зі слиною. Дістала підтвердження гіпотеза, що небезпечна хвороба передається і при поцілунках.

Тепер усе питання боротьби із СНІДом упирається в кошти. Американці витрачають мільярди доларів тільки на наукові дослідження в цій галузі. А у нас, крім звичайних асигнувань, не віділено ані карбованця. Але СНІД не відмінив ні апендициту, ні виразкової хвороби, ні інших недуг!

Вісник молодіжної інформації РАТАУ «Юність».

ПОКИ САМІ ЗА СЕБЕ НЕ ПОДУМАЄМО...

У № 31 за 5 серпня газета «МК» надрукувала інтерв'ю зі спігоголовою підготовчого комітету по організації і проведенню Всесоюзного студентського форуму секретарем ЦК ВЛКСМ Станіславом Смирновим (на жаль, інтерв'ю у скороченому варіанті), а також матеріали секретаря Кіровоградського обкому ЛКСМУ Людмили Егельської про проблеми студентства нашого міста, області. Нарешті! Нарешті до студентів повернулися обличчям. В усякому разі, хочеться вірити, що це саме так. І якщо «Молодий комунар» пропонує нам свої сторінки для обговорення наболілих проблем студентства, ми їх обов'язково використаємо.

Отож, перша наша пропозиція — гласність у усьому. Ми повинні знати, як проходять збори у навчальних закладах по вибору кандидатів. Ми повинні знати, хто ці кандидати, яка їхня позиція, яка програма. Треба обов'язково створити прес-центр при КІСМі, або при педінституті, який би постійно давав до «Молодого комунара» свіжу інформацію протягом усього часу, поки триватиме підготовка до форуму.

Нам, студентам, хотілося б мати повну інформацію про те, як буде проходити обласний студентський референдум, на якому буде вироблено наказ чотирьом делегатам фору-

му від Кіровоградської області.

Зараз стає модним термін «соціальне самопочуття студентів». Під ним розуміється багато що. Це і порожні шлунок студентів, і погані гуртожитки, або й взагалі відсутність так званого «койко-місця», це безвихідність у становищі студентських сімей. Ось найголовніші проблеми, з яких треба починати. Бо, як відомо, коли хочеться їсти, а в кишені порожньо, то не дуже-то думається про навчання, про життєву позицію... Будемо чесними, адже це так.

Отож, давайте обговоримо, як можна зробити так, аби соціальне самопочуття залежало і від самих сту-

дентів. Давайте спробуємо дати можливість їм зайнятися комерцією. Треба подумати, як би передати буфети, їдальні під контроль студентів, як би створити при гуртожитках щось на зразок домових кухонь. Це дало б додаткові робочі місця для студентів, і, відповідно, заробіток. Треба подумати про дитячі садки для студентських дітей. Можливо вони будуть на зразок кооперативних і знову ж це — робочі місця і заробіток для студентів.

Все це реально. Якщо є можливість десь запозичити досвід, то хотілося б почути, дізнатися. Як вирішують такі проблеми наші зарубіжні ровесники? Як-

Студентський форум: пропозиції, запитання, проблеми

що газета має можливість надрукувати про це, то будемо раді прочитати, навчитися.

Хто вважає, що студенти сидять склавши руки і чекають, поки їм підвищать стипендії і нагодують, то це не вірно. Ми готові діяти і знаємо, що поки самі за себе не подумаємо, справа не зрушиться з місця. Але все ж треба знати, в якому напрямку рухатися, де набиратися знань і вмінь.

Група студентів.

ДО 17
І СТАРШІ

НЕ ВІРЮ!

Є й така думка

Зже три роки, як я закінчив інститут, але за спеціальністю не працюю і, мабуть, вже не буду. Я інженер. Диплом отримав, а от знань бракує. Не буду конкретизувати свою спеціальність. Хіба це важливо? Адже усі вищі навчальні заклади у нас випускають напівспеціалістів. Вся система навчання направлена на те, аби хлопець чи дівчина розчарувалися в обраній професії. На рідко доводиться чути: «І своїм дітям не дозволю!» І я теж своїм не дозволю йти до вищого навчального закладу, бо не вірю, що за якихось 15 років там щось зміниться. Адже, одне діло поламати закам'янілу систему, а інше — збудувати нову.

Зараз заговорили про переміни в студентському житті. Говорили і мій час. Але це все одно, що битися лобом об стіну. Можливо, говорю з упередженням, але це тому, що злості накопичилося багато. Раніше був романтиком, а тепер — реаліст. Професію обирав свідомо, а тепер не хочу й думати про неї. Займаюся іншою справою, маю більший заробіток. П'ять років навчання втратив, а скільки б міг зробити для себе, для сім'ї. Зараз займаюся складанням міні-техніки для домашніх потреб. І в школі майстрував, а протягом того часу, коли вчився в інституті, не зробив нічого. По-перше, умов у гуртожитку не було, часу обмаль через всілякі не-потрібні збори, обговорення, додаткові заняття, збирання кукурудзи, буряків, картоплі. До речі, все це ми робили вручну, витрачаючи скільки часу!

Говорити про переміни, про форум, який ніби-то здатен щось вирішити... Що ж, дай боже і нашому теляті вояка з'їсти.

Інженер, який ним не став.

9

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

З. КУЦЕНКО.

2 вересня 1989 р.

Майбутнє вчорашній випускниця 20-ї десятирічки обласного центру Вікторії ГРИНЮКОВІЙ сьогодні напевне здається насильним бентежним, настільки й привабливим. Відтепер, в усякому разі, серед її речей — і студентський квиток першокурсниці історичного факультету Кіровоградського державного педагогічного інституту. Фото В. ГРИБА.

«Просю не відказать у моїй просьбі»

А «просьба» дещо делікатна. Та й виконати її не так просто. Йдеться про «спеціальну» літературу. «Ви там, буває, у своїй газеті всякі такі статті пишете. Мабуть, у вас є всякі такі книжки, журнали. Дуже прошу дістати за всяку ціну...» — благає хлопець. Це «просю» він повторив кілька разів. Щоправда, і хлопцем його ще не назовеш. Так, скоріш — хлопчисько. Але скоро стане батьком...

Історія, про яку мова, не така вже й незвична. Просто були собі хлопчик і дівчинка, разом у школі вчилися, женихом і нареченою їх дражили (це ще коли в молодших класах училися). А потім перестали. Всі звикли, що Валерка і Галка разом. Заговорили знову про них, коли вони закінчували 10-й клас: «А Галка бліда така ходить. Весь час тошнить її...» «Та в неї ж уже видно...» «Цікаво, він одружиться на ній?» «Та куди йому... Теж іще — чоловіка знайшли...»

Вдома також все стало відомо. Зі слів Валерки, скандал був неймовірний. У Галки батьки суворі. Йому теж перепало добряче. Тож спочатку вирішили втекти удвох подалі. А що? Паспорти є, світ великий. (Що й казати, діти є діти. Їм все так просто). Може б і зробили задумане, якби одного дня...

Він прийшов до неї, знаючи, що батьків немає вдома. Вона сиділа запакана вся, аж опухла. Значить, знову була «накрутка».

— Ні, я так більше не можу, набридло все, — з порогу випалив він.

— Ах, то це ти не можеш, це тобі все набридло? А подумав, як то мені! — вибухнула вона.

То була перша суперечка. Наговорили одне одному образливих слів і кілька днів не бачили-

ся. Потім він пішов миритися, а вийшло навпаки. Бо вона сказала: «Бачити тебе не хочу. Дитину сама ростити буду, батьки допоможуть, а ти нам не потрібен». Ніби з фільму фрази. Так чи трохи інакше, але ці слова були сказані. Він образився, звичайно ж, але разом з тим відчув, що ніби гора з плечей звалилася. Тепер вирішив їhati сам, уже не ховаючись. Думав собі влаштуватися десь на роботу, а там діло покаже. Але батьки зупинили. Вперше за весь час прозвучало запитання: «Що ти собі думаєш?» Та біда в тому, що він ще не знав, що саме і про що треба думати. Досі не доводилося замислюватися над такими серйозними речами. Ніби недавно тільки пересів з дитячого велосипеда на дорослий, а тут греба знову підлагодити дитячий. Але вже не для себе. Тільки от як помириться з Галкою? І чому вона стала такою злою? Відчув, що не вміє думати про неї погано. Адже вона така... Ну, така...

Всю цю нехитру історію хлопець розповів за кілька хвилин, а потім почав іншу. Про те, як він шукав «спеціальну» літературу. Мало не вирвалося у мене тоді: «А чого ж ти раніше її не шукав?» Вчасно схаменувся. По-перше: наша довірлива розмова перервалася би напевне. А, по-

друге, нового нічого я б не сказала. Звичайне банальне запитання, яких він уже наслуховався. Я тоді просто пообіцяла. Мала таку необережність, бо скоро зрозуміла, що виконати свою обіцянку навряд чи зможу. Книжку типу «Поради молодому подружжю» або щось по догляд за дитиною у магазині не купиш. У бібліотеках їх одиниці і вони постійно переходять з рук до рук. Якщо у кого вдома вони і є, то їх беруть. Але... Але хіба в книгах справа? Адже поряд для поради є старші. Чому вони не стали співбесідниками, адже з докорами і повчаннями вже запізналися. Можливо тому, що вони самі ховали подальші книжечки, аби (не дай бог!) не прочитала дитина?

Шкода, що я не психолог. А то б розповіла хлопцеві про особливості жіночої душі. Вірніше, сказала б просто: «Знаєш, Валерію, вибери найгарніший букет квітів і йди до своєї Галки. Скажи їй, що вона найкраща в світі, що не уявляєш собі життя без неї... Скажи, що ти був не правий, що більше ніколи не будеш сердити її і будеш завжди поруч. Ці слова їй зараз дуже потрібні, адже, здається, вона в лікарні — на «збереженні». Це ж не жарти — рання вагітність. Сама он майже дитина. Тож, якщо вже маєш зухвалість вважати себе дорослим, вчися й чинити, як дорослий, по-чоловічому».

Шкода, що я не лікар. А то б роз'яснила хлопцеві особливості жіночого організму під час вагітності. Щоб він зрозумів, чому його Галка «стала такою

злою». Я б роз'яснила, що таке токсикоз і як він вибиває із сил не те що днями — тижнями, місяцями. Дорослий чоловік і то рідко коли розуміє поведінку дружини в такий період, а що говорити про хлопця...

На місці його матері я б сказала: «Знаєш, сину, — влаштувайся на роботу, підшукуй квартиру і готуйся до того, що незабаром настануть безсонні ночі, що греба навчатися прати і прасувати пелюшки, купувати продукти для дому і, взагалі — утримувати сім'ю».

Знаю, Валерій не стане докоряти мені за те що втручаюся в його особисте життя. Свій урок у свої сімнадцять він уже отримав і знаю, що радий би був кожного попередити. Але ж не станеш вголос кричати: «Хлопці й дівчата, не поспішайте бути дорослими, коли ще не вирости!»

Неповнолітній батько — яке словосполучення... Чомусь все більше про неповнолітніх матерів говоримо, про легковажність, нескромність їхню. Несправедливо, коли цим самим знімається відповідальність і з легковажних хлопців. А вони потім виростають у безвідповідальних чоловіків.

У цій ситуації все ж є один факт, який, безумовно, вселяє надію, — те, що Валерій осмислює свою роль. Як буде далі, загадувати важко.

А поки що юний батько починає вчитися бути батьком. Поки що теоретично.

СПОРТ

СТОКГОЛЬМ—КИЇВ—ТРАНЗИТ

АВТОГРАФ ДЛЯ ЧИТАЧІВ «МК»

Кіровоградська «Зірка» стала першим футбольним клубом для Вадима Євтушенка. І дебютував той у «Зірці» рівно десять сезонів тому, у 1979 році. Опісля були виступи за київське «Динамо» і збірну СРСР, дніпропетровський «Дніпро» й, нарешті, за стокгольмський АІК.

Нині болільники здивувати важко, хоча б контрактами «зірок» вітчизняного футболу з професійними західними клубами. Євтушенко — здивував. Правда, не болільників, а Держкомспорт країни, коли відмовився від його послуг під час свого оформлення до Швеції.

— Ця організація брала на себе обов'язки посередника в укладанні контрактів відомих радянських футболістів з відомими європейськими клубами. Як наслідок — продаж Хідіятулліна за «трамвайний квиток» (як зізналися французькі газети), «комісійна» ціна за Заварова, тощо. Словом, Держкомспорт скомпрометував себе в очах болільників, багатьох футболістів. Тому я відмовив представникові Держкомспорту вирішувати мою долю й уклав до-

*Професіоналізм —
будується советского
футбола*
Євтушенко
Діагноз: Київ — АІК

мовленість з компетентнішою на сьогоднішній день фірмою «Совінтерспорт».

— А чому ти обрав саме АІК!

— Важко сказати хто його обрав... Шведи ще після незабутніх матчів «Мальме» з київським «Динамо» дуже хотіли мати в своїх рядах когось із динамівців. Один з керівників стокгольмського клубу «Хаммарбю» почав вести переговори з «Динамо». І коли все було вирішено,

то у «Хаммарбю»... не вистачило коштів, аби заплатити за мій контракт. АІК, який пильно стежив за переговорами, зумів виконати всі умови контракту і я одягнув його футболку.

— Шведський футбол надто суперечливий. Хоча б у тому, що у шведів дуже сильна збірна команда, а ось про клуби цього сказати не можна...

— Справа в тому, що всі кращі шведські гравці грають в Єв-

ропі, причому в клубах Італії, ФРН, Великобританії. Через це рівень шведського чемпіонату значно поступається нашому. Мої нові партнери не такі грамотні, як радянські футболісти. Головна біда футбольної Швеції, що вона хоче бути копією англійського футболу. Та, на жаль, копії завжди гірші за оригінал, примітивніші.

— А конкретніше про стиль гри АІК!

— Старший тренер клубу Санні Ослунд колись сам грав у іспанському «Еспаньолі». Йому не імponує шведський стиль і він постійно експериментує. В нинішньому чемпіонаті ми вже за своїли варіант з трьома захисниками і п'ятьма гравцями середньої поля. Особисто моя роль — диспетчер центру поля, організатор атак і координатор дій колективу як при наступі, так і при обороні.

— Хто ще з радянських футболістів грає в Швеції!

— Ми колишні одноклубники Віктор Хлус виступає за клуб АІК із Гетеборга. В першій лізі в клубі «Остер» грають Андреев та Грігода, які чимало завоюють. Наприклад, цікава гра між «Остером» та «Норрчепенгом» закінчилась з рахунком 3:2 на користь «клубу Андреева» і всі голи забили радянські футболісти (у суперників двічі мети досяг колишній гравець «Нефтчі» Пономарьов. Також грають у Швеції Галайдов, Шенієля, Сулаквелідзе. Взагалі ж шведи запросили до себе вже 9 футболістів та 10 хокеїстів із СРСР.

— Як професіонали вирішують твої побутові проблеми!

— Відразу після укладення контракту мені повідомили про чотирікімнатну мебльовану квартиру у 20 кілометрах від центру Стокгольма. А ще про машину «Форд», відеоманітофон, телевізор, стереоапаратуру. Все — за рахунок клубу. Залишається тільки грати у футбол...

— На якому місці нині АІК!

— На початку сезону АІК був серед аутсайдерів (казали, що клуб не зможе втриматися у вищій лізі). Але хлопці повірили в свої сили і провели чимало ігор без жодної поразки. Нині ми в середині турнірної таблиці, маючи шанси на розіграш «плай-офф», який завершує чемпіонат.

— А чи довго ти гратимеш у Швеції!

— Мінімальний строк — до кінця 1990 року, а там побачимо...

Розмову вів С. БОНДАРЄВ.

Із сином Ярославом.

Фото І. ДЕМЧУКА.

Кіровоградський
обласний
навчальний
комбінат
Держкомстату УРСР

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ УЧНІВ

Форми навчання —
денна і вечірня по
спеціальностях:

бухгалтер, строк на-
вчання 8—10 місяців
(денна), 15 місяців
(вечірня);

оператор ОЕКМ,
строк навчання — 5
місяців.

Приймаються особи,
що мають восьмиріч-
ну та середню освіту.
Навчання — платне.
Прийом без вступних
екзамінів.

Для вступу необхід-
но подати такі доку-
менти: атестат, харак-
теристику, медичну
довідку (форма
№ 286/у).

Адреса: м. Кірово-
град, пров. Плетений,
12. Телефон 3-10-39.

Кіровоградське СПТУ № 6

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ УЧНІВ

на 1989 — 1990 навчальний рік на такі спеціальності:

на базі 8 класів —
верстатник широкого профілю,
слюсар механоскладальних робіт,
столяр-верстатник по дереву,
слюсар-ремонтник

на базі 10 класів —
оператор верстатів з ЧПУ,
слюсар-складальник радіоапаратури,
верстатник широкого профілю,
слюсар-інструментальник,
електромонтер по обслуговуванню промислового облад-
нання,
контролер верстатно-слюсарних робіт (ВТН),
контролер-касір ощадного банку.

Строк навчання на всіх спеціальностях — 10 місяців.
Приймаються юнаки і дівчата віком до 30 років з осві-
тою за 8 — 10 класів.

На спеціальності електромонтер по обслуговуванню промислового обладнання, контролер-касір ощадного банку приймаються особи віком від 17,5 року.

Встигаючим учням на базі 10 класів виплачується стипендія. На базі 8 класів учні перебувають частково на повному державному утриманні.

Під час виробничої практики учням виплачується стипендія і нараховується 50 процентів від заробленої ними суми.

ДО ЗАЯВИ ДОДАЮТЬ:

атестат, свідоцтво про народження, довідку з місця про-
живання, медичну довідку (форма № 086/у), шість фото-
карток 3x4 см.

Військовий квиток пред'являють особисто.
З питань вступу звертатися на адресу: Кіровоград,
вул. Декабристів, 26. Приймальна комісія. Телефон
4-05-01.

ПРОФСПІЛКОВИЙ КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАННЯ «КІРОВОГРАДОБЛАГРОБУД»

запрошує всіх бажаючих навчатися на курсах крою та шиття.
Пропонуємо денно-заочну форму навчання для кіровоград-
ців, і заочну — для іногородніх.

АДРЕСА КУРСІВ: 316050, м. Кіровоград, вул. Гагаріна, 6,
швейні курси.

Добровеличківська середня школа-інтернат

ПРОВОДИТЬ ПРИЙОМ УЧНІВ

до I, IX та добір до всіх інших класів.

До школи приймають, в першу чергу, дітей із багатодітних сі-
мей, дітей одиноких матерів, дітей, позбавлених батьківської
опіки та дітей-сиріт, які повністю звільняються від плати за ут-
римання, а також дітей з інших сімей, якщо відсутні належні
умови для навчання і виховання.

Школа має хорошу матеріальну базу та досвідчений педаго-
гічний колектив.

По закінченні школи-інтернату учні одержують разом з ате-
статом про середню освіту документ про набутий спеціальність
шофера-професіонала, механізатора широкого профілю, елек-
трика і користуються пільгами при продовженні навчання та
при влаштуванні на роботу.

Для вступу потрібні такі документи:
заява батьків;
свідоцтво про народження (оригінал);
довідка про заробітну плату батьків за 1988 рік (помісячно);
довідка про склад сім'ї;
довідка про присадібну ділянку;
довідка про медичні щеплення та про стан здоров'я.
Звертатися: 317510, Добровеличківка, середня школа-інтернат,
директору.

Квітникарям на замітку

Пропонуємо у лютому — червні та вересні — листо-
паді організаціям шляхом перерахування, а квітникарям-
любителям — за готівку саджанці троянд у необмеженій
кількості таких сортів:

Соня, Мерседес, Конкорд, Ягуар, Габріель, Фортуна,
Фламінго, Супер, Стар та Ін.

Серед перелічених є сорти для відкритого ґрунту й для
теплиць.

Ціна 3.50 — 4.00 за один саджанець.
Також пропонуємо садівничий матеріал інших квітко-
вих культур.

Для придбання саджанців і їх прийому на місці необ-
хідно відрядити представника з гарантійним листом про
оплату і дорученням.

Посадковий матеріал поштою не надсилається.
Є можливість відправки придбаних саджанців троянд
літаком або автотранспортом за рахунок покупця.

Представників замовників забезпечуємо готелем.
АДРЕСА: 226011, Латвійська ССР, г. Рига, ул.
К. Маркса, 42, магазин агрофірми колхоза «Лачплесис»
Огрського району. Телефон 29 72 51.

10

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

3 4 по 10 вересня

понеділок

4 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Концерт фольклорного ансамблю «Росіяночка». 8.55 — «Михайло Ломоносов». Художній телефільм. 10.10 — Мультифільми «Ким бути?», «Пилипос». 10.30 — Футбольний огляд. 11.00 — Камера дивиться у світ. 11.55 — Кіноафіша. 12.55 — «На прив'язі». Біла злітна смуга. Науково-популярний фільм. 14.05 — А. Вівальді. «Глорія». 15.35 — Виступає ансамбль «Свирель». 15.55 — «Слово про Лева Толстого». Документальний телефільм. Фільм 1. 16.55 — Мультифільм. 17.15 — «Відкритий урок з двома перервами». Документальний телефільм. 17.45 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Важкі дні Донбасу. Продовження теми. 19.30 — Я. Сібіліус. «Смуглий вальс». 19.40 — «Михайло Ломоносов». Художній телефільм. Фільм 3 «Для слави Вітчизни». 2 серія. 21.00 — Час. 21.40 — За зведеннями МВС СРСР. 21.50 — Прем'єра документального телефільму «Хочу зрозуміти». Про долю академіка Б. Раушенбаха. 22.45 — «Залишитись людиною». Радянська проза на сцені театру. 23.55 — Сьогодні у світі. 1.15 — «Про тих кого пам'ятаю і люблю». Художній фільм. 2.32 — Новини. 2.37 — Кіноафіша. 3.37 — Кіноконцерт.

▲ УТ

15.45 — Новини. 15.55 — Уроки едириття днів літератури і мистецтва Укр. РСР в Казахській РСР. Трансляція з Алма-Ати. 18.00 — Документальний фільм «Акин Жубан Молдогалієв». 18.30 — «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ» (Кіровоград). 19.50 — КІНОЗАРІСОВКА «ХУТІР

УВАГА! УВАГА! УВАГА!

Міський громадсько-політичний клуб «Перевесло» запрошує всіх бажаючих на свої засідання.

4 ВЕРЕСНЯ — дискусія «Національний рух: «за» і «проти»». 11 ВЕРЕСНЯ — обговорення «Закону УРСР про вибори народних депутатів» та зміни і доповнення Конституції УРСР. 18 ВЕРЕСНЯ — диспут «Завод копійних машин у Кіровограді: бути чи не бути?».

25 ВЕРЕСНЯ — обговорення Платформи ЦК КПРС з національного питання і законопроектів про мови.

Зустрічі, як завжди, відбуваються у залі мистецтва бібліотеки ім. Н. К. Крупської. Початок — о 18.30.

НАДІЯ» (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Час рішень — час дій. Донбас після страйку. 20.00 — Фортепіанна музика. 20.15 — Телеклуб «Діалог». Обговорення проєктів Закону УРСР про вибори народних депутатів. 20.45 — На добраніч, діти. 21.00 — «Час». 21.40 — Все про кіно. 22.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Ерманові лебеді». Науково-популярний фільм. 8.35. 9.35 — Астрономія. 11 кл. Основні методи астрономії. 9.05 — Італійська мова. 10.05 — Знайомтесь МДМ ім. М. Тореца. 10.35. 11.35 — Література. 9 кл. «Слово о полку Ігоревім» і російська культура. 11.05 — Новини. 11.15 — «Ерманові лебеді». Науково-популярний фільм. 12.10 — Прем'єра документального телефільму «Стара гармонь». 12.20 — Вас запрошує Зразково-показовий оркестр Комендатури Московського Кремля. 13.00 — Новини. 13.10 — «Птахи над містом». Художній фільм з субтитрами. 14.20 — Майстри мистецтва. Народний артист СРСР П. Маскальський. 17.00 — Новини. 17.15 — Служу Радянському Союзу! 18.15 — Телестудія міст РРФСР. Програма Орловської студії телебачення. 19.15 — Вечірня казка. 19.30 — «Круглий стіл» — «Захистити людину». 21.00 — Час. 21.40 — За зведеннями МВС СРСР. 21.50 — «Без струну давності». Художній фільм. Вперше. 23.20 — Новини. 23.30 — Ранкова пошта (повтор).

вівторок

5 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Концерт турецького фольклорного ансамблю «Адіген». 9.0 — «Михайло Ломоносов». Художній телефільм. Фільм 3. «Для слави Вітчизни». 2 серія. 10.20 — Мультифільми. 10.50 — «Залишитись людиною». Радянська проза на сцені театру. 12.00 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 13.00 — Це було... було... 13.20 — «Розведені мости». Документальний фільм. 14.15 — Оркестр глас духовий... 15.35 — Вечір у Полоний Софії. 16.05 — «Слово про Лева Толстого». Документальний телефільм. Фільм 2. 17.00 — Імпульс. 17.45 — Дитячий фестиваль у м. Євпаторії. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Влада — Радям. 19.30 — «Я люблю тебе, життя». Телевізійний фотоконкурс. 19.35 — «Михайло Ломоносов». Художній телефільм. Фільм 3. «Для слави Вітчизни». 3 серія. 21.00 — Час. 21.40 — Зірки іспанської опери. М. Кабальє і Х. Каррерас у Великому театрі Союзу РСР. Благодійний концерт у фонд допомоги Вірменії. 23.40 — Сьогодні у світі. 0.00 — «Берег». Художній фільм. 1 серія. 1.08 — Новини. 1.13 — Спортивна програма. 1.43 — «Книжок у пів'ятий ряд». Співає І. Понаровська.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «Шукай і знайдеш». Дитяча вистава. 9.55 — Доброго вам здоров'я. Сільські лікарні на Львівщині. 10.25 — Все про кіно. 11.35 — Новини. 11.50 — «Джерела». Культура і побут Болгарського населення Одещини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей «Веселка». 17.10 — Документальний фільм «Орнамент Усескської долини». 17.30 — Концерт молодих виконавців. 18.00 — Господарем на землі. Зерновий лан Дніпропетровщини. 18.30 — Музичний фільм. «Пісні нашої юності». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сніла» — «Динамо» (Мінськ). 20.45 — На добраніч, діти. 21.00 — «Час». 21.40 — Життя

духовного основа — рідна мова. «Круглий стіл українського телебачення. 23.10 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Назир Малевич». Науково-популярний фільм. 8.45 — Світ, що нас оточує. 2 кл. 3 чого починається Батьківщина. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 9.55 — Дитячий сеанс. 10.35. 11.45 — Музика. 6 кл. Російські народні пісні (календарні). 11.05 — Новини. 11.15 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.20 — Документальні фільми «Відроджена пісня». «Хроніка наших днів». 13.00 — Новини. 13.10 — «Без струну давності». Художній фільм. 14.40 — Ритмічна гімнастика. 17.00 — Новини. 17.10 — Сеанс позиторного телефільму. «Зітнення». 1 серія. 18.15 — «Далекі Схід». Кіножурнал. 18.25 — Хоней. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Москва) — ЦСКА. У перервах — 19.05 Спорт для всіх. 19.55 — Вечірня казка. 20.45 — Грають А. Федоров та В. Сидельников. 21.00 — Час. 21.40 — 3 фонді ЦТ. «Моя доля». Художній телефільм. 1 серія. 22.50 — Перед хором базмовних птахів. 23.20 — Новини.

середа

6 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Ба-чо іде до бабусі». 8.55 — «Михайло Ломоносов». Художній телефільм. Фільм 3. «Для слави Вітчизни». 3 серія. 10.15 — Свята дитинства. 11.55 — «Улюблені пісні». 12.40 — «Навколо світу». Альманах. 13.40 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». Ефіопія. 15.35 — Прем'єра фільму-концерту «Іван Пономаренко». 16.05 — Документальні фільми. 16.45 — Музична скарбниця. Я. Брамс. Симфонія № 3 фа мажор. 17.25 — Прем'єра документального фільму «Безсоння». 17.45 — Дитяча година. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Обговорюємо проєкт платформи КПРС «Національна політика партії в сучасних умовах». 19.20 — Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Заборонена зона». 21.00 — Час. 21.40 — «Якщо не я?». Прем'єра документального фільму «Про мафію в СРСР». 21.50 — «Серце, накин, мое серце...» Музично-поетична композиція. 22.35 — Футбол. Відбірковий матч. Чемпіонат світу. Збірна Австрії — збірна СРСР. У перерві — 23.25 — Сьогодні у світі. 0.35 — «Берег». Художній фільм. 2 серія. 1.43 — Новини. 1.48 — Музичний ринг. 3.33 — «Ти заспокой мене». Документальний фільм.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Село і люди. 9.45 — Художній фільм «Друг». 11.05 — Перлини душі народної. Фольклор с. Киселівки. Чернівецької області. 11.40 — Шкільний екран. 7 клас. Музика. Розвиток вітчизняної класичної музики. М. Г. Глінка і Україна. 12.15 — Концерт симфонічної музики. 12.40 — Новини. 12.55 — Екран молодих. 16.30 — Новини. 16.45 — Дитячий цирк «Повуки». 17.15 — Штрихи до політичного портрету. Георгій П'ятов. 18.00 — Мелодії і ритми. 18.30 — ПЕНЬ ЗА ДНЕМ. (Кіровоград). 18.50 — НАШІ ДОВІДКИ. СЛАЙДОВИ-ЛИНКА. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Українські пісні. 20.05 — Реклама. 20.10 — Усім миром. Громадсько-політична програма. 20.45 — На добраніч, діти. 21.00 — «Час». 21.40 — Вибираємо лідера. Телевізійні дебати за участю кандидатів на посаду першого секретаря ЦК ВЛКСМ України. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Крик журавля». 8.35. 9.35 — Загальна біологія. 10 кл. Ч. Дарвін. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 10.35. 11.35 — Основи інформатики і обчислювальної техніки. 11.05 — Новини. 11.15 — «Крик журавля». 12.05 — «Східний Сибір». Кіножурнал. 12.15 — Благодійний концерт хору хлопчиків м. Кіля (ФРН). 13.00 — Новини. 13.10 — «Моя доля». Художній телефільм. 1 серія. 14.20 — «Ці незрозумілі старі люди». 17.00 — Новини. 17.10 — Сеанс позиторного телефільму. «Зітнення». 1 серія. 18.15 — 3 наших фондів. Концерт Н. Яшвілі (скрипка). 19.00 — Мультифільм. 19.10 — «Кому він потрібен цей Денис». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Держтелерадіо Латвійської РСР. «Своїй землі». 20.50 — Є. Савельєв. «Сільська доба». 21.00 — Час. 21.40 — 3 фонді ЦТ. «Моя доля». Художній телефільм. 2 серія. 22.55 — Тіюльани Таджикистану. Виступає ансамбль танцю Таджикиської РСР «Лола».

четвер

7 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Дитячий фестиваль у м. Євпаторії. 9.35 — «Заборонена зона». Художній фільм. 11.15 — Я. Сібіліус. Концерт для скрипки з оркестром ре міно. 11.50 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 12.50 — Футбол. Відбірковий матч. Чемпіонат світу. Збірна Австрії — збірна СРСР. 15.35 — Теорія Ф. Шопена у виконанні В. Горностасової (фортепіано). 16.05 — Прем'єра документального фільму «Блаженні тих...» Про проблеми багатодітних сімей. 16.55 — Прем'єра фільму-концерту «Рівно о сьомій по-хінинськи». 17.25 — Мультифільми. 17.55 — Хвилини поезії. 18.00 — Агро. Тележурнал. 18.30 — «До шістнадцяти і старші». 19.15 — Сьогодні у світі. 19.30 — Перебудова: проблеми і рішення. 21.00 — Час. 21.40 — Пісня - 89. 22.55 — Сьогодні у світі. 23.10 — Прем'єра документального телефільму «Армен Джигарханян». 0.20 — «Про любов, дружбу і долю». Художній фільм. 1.54 — Новини. 1.59 — Аншлаги, аншлаги. 3.14 — Пісня - 89.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Джерела». Самодіяльні художні колективи с. Лиманське Одеської обл. 9.55 — Для дітей «Канал «Д»». 11.10 — Співає Державна Академія заслужена хорово капела УРСР «Думка». 12.25 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей «Веселка». 17.10 — Республіканська фізико-математична школа. Запрошуємо до ФМШ. 17.40 — Музичний фільм «Не журись». 18.00 — Документальний фільм «Чесне ім'я твоє». 18.30 — Фільм-концерт «Осіньне золото». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — КОМСОМЛ І ПЕРЕБУДОВА. ПЕРЕДАЧА 3-Я. ГОЛОВА КОЛГОСПУ ІМЕНІ КІРОВА ОЛЕКСАНДРА СКОГО РАЙОНУ ОЛЕКСАНДР КРИВЕНДА. (Кіровоград). 20.15 — 3 людьми і для людей. Пеший секретар Глобінського райкому партії Полтавської області М. К. Шульженко. 20.45 — На добраніч, діти. 21.00 — «Час». 21.40 — Молодіжна студія «Гарт». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Обличчя на полотні». Науково-популярний фільм. 8.35. 9.35 — Природознавство. 4 кл. Земля рідна. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 10.35. 11.35 — Біологія. 8 кл. Де рани жи-

вуть? 11.05 — Новини. 11.15 — «Обличчя на полотні». Науково-популярний фільм. 12.10 — «Мохамед». Документальний телефільм. 12.30 — Занарпатський візерунки. 13.00 — Новини. 13.10 — «Моя доля». Художній телефільм. 2 серія. 14.30 — Документальні телефільми «Мрія Мічуріна», «Лада» за рубежем». 17.00 — Новини. 17.10 — Сеанс позиторного телефільму. «Комбаті». 1 серія. 18.15 — Співає і танцює молодість. 18.30 — Держтелерадіо Української РСР. «Шляхом оновлення». 19.00 — Арена. Спортивна програма. Частина 1. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Арена. Спортивна програма. Частина 2. 21.00 — Час. 21.40 — 3 фонді ЦТ. «Моя доля». Художній телефільм. 3 серія. 23.00 — Екран документального фільму. «Ех, скучное время, пройди поскорее». Прем'єра. 23.45 — Новини.

п'ятниця

8 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Подорож у країну назок і пригод». Кіноконцерт. 9.35 — Концерт М. Тарасової (віолончель). 10.25 — Мультифільми. 10.55 — «До шістнадцяти і старші». 11.40 — Прем'єра документального телефільму «Армен Джигарханян». 12.50 — Пісня - 89. 15.35 — Романси П. Чайковського і А. Аренського виконує Л. Шемчун. 16.00 — Фільм — дітм. «Доміно». 17.00 — До національного свята Корейської Народно-Демократичної Республіки — Дня утворення КНДР. Документальний телефільм «В об'єктиві Пхеньяна». 17.55 — «Дитинство Ратібора». Мультифільм. 18.15 — Інтерсигнал. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Хвилини поезії. 19.10 — Концерт ансамблю пісні і танцю Татарської АРСР. 19.50 — Фільми режисера В. Жалаявчіуса. «Аварія». 1 серія. 21.00 — Час. 21.40 — «Якщо не я?». Прем'єра документального фільму «Кооператори, ренет і ми з вами». 22.10 — Це було... було... 22.30 — Погляд. 0.20 — «Пострілі у лісі». Художній фільм. 1.35 — Новини. 1.41 — Телевізійне знайомство. Аліса Фрейндліх. 2.56 — Радісна душа. Фільм-концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Таємний шлюб». Вистава Державного академічного театру опери та балету ім. Шевченка. 11.30 — Концерт радянської музики. 12.25 — Молодіжна студія «Гарт». 16.30 — Новини. 16.45 — Співає Ермек Серкебаєв. 17.30 — Шляхом оновлення. Госпрозрахунок на Лисичанському нафтопереробному заводі. 18.00 — Концерт естрадно-симфонічного оркестру Українського телебачення і радіо. 18.30 — «ДЕНЬ ЗА ДНЕМ». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Телетурнір «Сонячні кларнети». Самодіяльні художні колективи Волинської області. 20.45 — На добраніч, діти. 21.00 — «Час». 21.40 — Художній телефільм «Поразка». 1 серія. 23.10 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «За два кроки від полюса». Науково-популярний фільм. 8.35. 9.35 — Географія. 6 кл. 3 історій географічних відкриттів. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 10.35. 11.35 — Література. 5 кл. Загальна. 11.05 — Новини. 11.15 — «За два кроки від полюса». Науково-популярний фільм. 12.00 — «Банк». Документальний телефільм. 12.20 — «На честь танцю». Прем'єра фільму-концерту. 13.00 — Новини. 13.10 — «Моя доля». Художній телефільм. 3 серія. 14.30 — Ритмічна гімнастика. 15.00 — «Наш зліт».

Документальний телефільм. 17.00 — Новини. 17.10 — Сеанс позиторного телефільму. «Комбаті». 2 серія. 18.15 — Про час і про себе. М. Рубцов. 18.35 — Ритмічна гімнастика. 19.10 — Телестудія міст РРФСР. Програма Новосібирської студії телебачення. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Треба пам'ятати. 21.00 — Час. 21.40 — Ф. Ліст. Симфонічна псема «Ма-зепи». 22.00 — Легка атлетика. Кубок світу. 0.40 — НТД. Інформаційний випуск.

субота

9 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Наш сад. 9.15 — «Пісні кохання». 9.35 — Людина, Земля, Всесвіт. 10.35 — Прем'єра документального телефільму «Відлуння Елісти». 11.05 — Мультифільми. 11.35 — До національного свята НРБ — Дня свободи. 12.35 — «Людина в космосі». Художній фільм. Вперше. 13.35 — У майстерні художника. 14.00 — В країнах соціалізму. 14.30 — «Борги наші». 15.05 — У світі тварин. 16.05 — Обговорюємо проєкт платформи КПРС «Національна політика партії в сучасних умовах». 16.35 — Співає О. Воронцов. 16.55 — Плана. 17.55 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — «Динамо» (Тбілісі). У перерві — 18.45 Спорт для всіх. 19.55 — Фільми режисера В. Жалаявчіуса. «Аварія». 2 серія. 21.00 — Час. 21.40 — «Люди і манекени». Художній телефільм. 4 серія. 23.00 — «Щасливий випадок». Сімейна телевізійна гра. 1. 0.10 — Вечір електронної і комп'ютерної музики. 1.05 — «Розголошення не підлягає». Художній фільм. 2.26 — Новини. 2.31 — «Чортове колесо». 3.41 — «Лицарі Медео».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Ритмічна гімнастика. 9.40 — «Народні таланти». Ансамбль танцю «Діалог» м. Нова Каховка. 10.10 — Сьогодні — національне свято Народної Республіки Болгарії. День свободи. Документальний фільм «Через 100 років». 10.30 — Реклама. 10.45 — А. Затін. В. Семевський. «Кожмарні сновидіння Херсонської губернії». Вистава Свердловського Державного Академічного театру муз. комедії. В перерві — новини. 12.50 — Доброго вам здоров'я. Ще раз про мануальну терапію. 13.35 — Реклама. 10.45 — А. Затін. В. Семевський. «Д'Артаньян і три мушкетери». 3 серія. 15.00 — Дні літератури і мистецтва Української РСР у Казахській РСР. 18.00 — Програма «Братерство». Україна — Казахстан. 18.45 — Скарби музеїв України. Невідомий майстер. Словна кістка. Різба. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Суботні зустрічі. Обговорення проєкту платформи КПРС «Національна політика партії в сучасних умовах». 20.45 — На добраніч, діти. 21.00 — «Час». 21.40 — Чемпіонат СРСР з футболу «Динамо» (Київ) — «Динамо» (Мінськ). 22.25 — Вечірній вісник. 22.55 — Художній телефільм «Поразка». 2 серія.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — Сільська година. 9.20 — «Давай мінатися». Мультифільм. 9.30 — «Служили двоє товаришів». Художній фільм з субтитрами. 11.05 — Новини. 11.15 — Кінопубліцистика союзних республік. 11.55 — За безпеку руху. 12.00 — Екологія і суспільство. 13.00 — Новини. 13.10 — «Шляхи-дороги Тараса». Передача 1. 14.15 — Фільми студій союзних республік «Дилетант». Художній фільм. Вперше. 15.45 — Прем'єра документального телефільму. 16.00 — Телевізійний музичний абонемент. 17.00

— МВС СРСР повідомляє. 17.10 — «Чи у мене під віником». 17.45 — Мультифільми. 18.30 — «До шістнадцяти і старші». 19.15 — Вечірня казка. 19.30 — Московська красуня-89. Фінал конкурсу. 21.00 — Час. 21.45 — Московська красуня-89. Фінал конкурсу. 23.05 — Відлуння: події тижня. 23.20 — Легка атлетика. Кубок світу.

неділя

10 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тираж «Спортлото». 9.00 — 3 ранку раненню. Розважально-познавальна передача для дітей. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — У світі назок і пригод. «Не залишай». Художній телефільм. 11.2 серії. Вперше. 15.00 — Музичний кіоск. 15.30 — «Здоров'я». 16.15 — Сьогодні — День танкіста. 16.30 — Мультифільм. 16.40 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». (Болгарія). 17.00 — Сільська година. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Недільний кінозал. Мультифільми «Кощей з вулиці Лизюкова», «Гайдуки»; документальний фільм «Дім біля дороги». 19.30 — «Не можу сказати «прощай». Художній фільм. 21.00 — Час. 21.40 — Здрастуйте, лікарю! 21.55 — Футбольний огляд. 22.25 — Легка атлетика. Кубок світу. 0.40 — «Швидкий поїзд». Художній фільм. 2.15 — Новини. 2.20 — «Ми співаємо вірші». Зустріч з Т. і С. Нікітініми. 3.40 — Новини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — У неділю вранці. Інформаційно-музична програма. 10.50 — Резерв. 10.55 — «Чиста криниця». Республіканський телефестиваль дитячих фольклорних колективів. 11.50 — Новини. 12.00 — До 50-річчя Возз'єднання Західної України з Українською РСР у складі СРСР. «Живе слово». 12.30 — Концерт Українського чоловічого хору «Журавлі». 13.30 — Для дітей «Канал «Д»». 15.00 — Село і люди. Асоціація кооперативів у Балтському районі на Одещині. 15.30 — Ви нам писали. Музична передача за листами глядачів. 16.00 — Слава солдата. 17.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сонік». «Хімік» у перерві телеспортаре-на. 19.15 — Актуальна камера. 19.45 — Літературний театр «За Мамасем». 20.40 — Резерв. 20.45 — На добраніч, діти. 21.00 — «Час». 21.40 — Художній телефільм «Поразка». 3 серія. 23.05 Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку ставай! 8.20 — «Аварія». Художній телефільм. 1 і 2 серії. 10.30 — Телестудія міст РРФСР. Тюмень. 11.05 — Новини. 11.15 — «Нова казка». Мультифільм. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — «Танки проти танків». Документальний фільм. 12.50 — Г. Сякоидов. Маленький триптих. 13.00 — Новини. 13.10 — До і після опіоніч (попарт від 25 серпня). 14.55 — Г. Зубков. А. Косачинников. «Кругосвітня подорож Б. Брехта». Телевізійна. 17.00 — Новини. 17.10 — Баскетбол. Чемпіонат СРСР серед професіоналів НБА. 18.10 — Документальний фільм із циклу «Земля трилоги нашої». «Навколо Байкалу». 18.45 — Легка атлетика. Кубок світу. 19.30 — Музична програма. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю Тувинської АРСР «Саяни». 21.00 — Час. 21.40 — Здрастуйте, лікарю! 21.55 — Ілюзії. «Випалач персиків». Художній фільм. 23.35 — Це живе світ. 23.50 — Новини.

У КОЛІ МУЗ

ВАЛЬС - БОСТОН

СТИХИ И МУЗЫКА АЛЕКСАНДРА РОЗЕНБАУМА

На ковре из желтых листьев в платице простом
Из подаренного ветром, крепдешина
Танцевала в подворотне осень вальс-бостон,
Отлетал теплый день, и хрипло пел саксафон.
И со всей округи люди приходили к нам,
И со всех окрестных крыш слетались птицы,
Танцовщице золотой захлопав крыльями...
Как давно, как давно, звучала музыка там!

ПРИПЕВ:
Как часто вижу я сон,
мой удивительный сон,
в котором осень нам танцует вальс-бостон!
Там листья падают вниз,

пластинки прутятся диск:
«Не уходи, побудь со мной,
ты — мой каприз...»
Как часто вижу я сон,
мой удивительный сон,
в котором осень нам танцует вальс-бостон!
Опьянен от наслаждения, о годах забыв,
старый дом, давно влюбленный в свою юность,
всеми стенками качался, окна отворял,
и всем тем, кто в нем жил, он это чудо дарил.
А когда затихли звуки в сумраке ночном —
все имеет свой конец, свое начало —
загрустив, всплакнула осень маленьким дождем...
Ах, как жаль этот вальс, как хорошо было в нем!

ПРИПЕВ:

ЗОРЯНИЙ РОК-МАРАФОН

Довгі роки чекала радянська мо-
лодь концертів зірок європейської і
американської рок-музики. Та пев-
ний час нашу країну відвідували
тільки артисти соціалістичних країн
і кумири італійської публіки. Остан-
нім часом у цьому напрямку стали-
ся деякі зміни, відбулися виступи
Біллі Джоел і Інгві Мальмстіна, ве-
теранів англійського року, групи
«Юрай Хіп» і співачки Сюзі Кватро,
з великим успіхом виступила захід-
нонімецька група «Скорпіонз», вразили
своєю майстерністю в чудових
яскравих виставах учасники знаме-
нитого «Пінк Флойда».

Але про фестиваль, подібний то-
му, який відбувся в серпні 1969 ро-
ку в містечку Вудсток (США) за
участю найвідоміших музикантів,
залишалось тільки мріяти.

Рівно через 20 років, 12—13 серп-
ня 1989 року на стадіоні в Лужни-
ках (м. Москва) відбувся небувалий
рок-марафон, організований това-
риством «Здоров'я світу» при Ра-
дянському комітеті захисту миру.
Ініціатором акції стали московсь-
кий музичний центр Стаса Наміна, а

також американська організація
«Мейк і дифференс», що займається
проблемами боротьби з наркома-
нією і алкоголізмом, та міжнародна
фірма, яка випускає музичні інс-
трументи «Крамер Мюзік».

Грандіозне 10-годинне рок-шоу,
під назвою Московський міжнарод-
ний фестиваль миру відвідало біль-
ше 140 тисяч москвичів, жителі ба-
гатьох регіонів країни, а також чис-
ленні зарубіжні гості.

Гігантський екран, встановлений
поряд зі сценою, дозволяв бачити
дійство крупним планом.

Одержані від фестивалю гроші,
будуть використані для вирішення
проблем алкоголізму і наркоманії,
саме тому всі учасники фестивалю
вирішили виступити безплатно.

Радянський Союз представляли
московська група «Нюанс», яка ста-
ла відомою після московської «Рок-
панорами-87», «Оркестр пролетар-
ського джазу» Ігоря Сукачева, група

«Бригада С», група «Парк Горько-
го», яка недавно повернулася із
США.

«Сінделла» — це ніжне слово у
перекладі означає «попелюшка». Та-
ку назву має колектив, що виконує
рок-н-ролл і блюз, який відкрив дру-
гу частину фестивалю. Ця група з'я-
вилася у США в середині 80-х років
і одразу звернула на себе увагу яв-
ним блюзовим акцентом, емоційною
поезією, чудовим аранжуванням.

Лос-анжелеська група «Мотлі Кроу»,
що продовжила концерт, виникла в
1981 році. Вплив панк-року дуже від-
чутний не тільки у їх музиці, а й у
зовнішності виконавців. Хоча їх екс-
центричні зачіски і свердлий грим
не викликали ентузіазму в музичних
критиків, все ж на концерти «Мотлі
Кроу» збиралися тисячі фанатів. У
різних країнах світу продано вже
більше 12 мільйонів дисків групи.

Та, мабуть, найцікавішою була
вечірня частина програми, яку від-
крив Оззі Осборн. Він вважається
духовним батьком музичного нап-
рямку «хеві-метал».

Глядачі тепло зустрічали всіх гос-
тей та своїх старих знайомих —
групу «Скорпіонз», яка з великим
успіхом виступала два роки тому в
Ленінграді.

Під час виконання цим колективом
пісні «Стіл лавен ю», стадіони ося-
яли тисячі запалених свічок, бен-
гальських вогнів.

Останньою виступила лідируюча
зараз у США група із штату Нью-
Джерсі «Бон Джові». За групою
давно закріпилася слава найпраце-
любнішої групи в Америці.

У фіналі фестивалю відомі рок-н-
рольні композиції виконували і пі-
дігравали один одному Оззі Ос-
борн і «Бригада С», «Скорпіонз» і
«Нюанс», «Мотлі Кроу» і «Скід Роу».
Останньою прозвучала пісня «Мир»,
виконана групами «Бон Джові» і
«Парк Горького».

Прощаючись із багатотисячними
глядачами, Стас Намін, один з го-
ловних організаторів фестивалю, ви-
словив надію, що такі свята стануть
традиційними у нашій країні.

Д. ТКАЧЕНКО.

Москва — Кіровоград.

На фото: виступає група «Скід
Роу»; радянська молодь вітає учас-
ників фестивалю.

Фото автора.

А ЛЮБОВ ВСЕ-ТАКИ ВІЧНА

Враження

Полум'яний і спокійний, симпатичний і чарівний
Михайло знову повернувся до нас в ам-
плу режисера. Разом з італійськими колегами він
зняв чудовий фільм «Очі чорні». У головних ролях
Марчелло Мастрояні і Олена Сафонова. Тема ба-
нальна, як світ — любов, випробування буднями,
розчарування, душевна спустошеність. Десь я чи-
тала, що банальність — це стомлена істина. У філь-
мі цю стомлену істину так ніжно підтримали, так
зрозуміли її суть, що вона забула свою втому. І
стала знову неповторною і хвилюючою.

Бідний студент одру-
жився з дочкою багатія.
Чарівливий парк, прек-
расний будинок, ком-
форт, затишок, прислуга,
що, посадиши пані в

ліфт, біжить нагору, щоб
встигнути вчасно відчи-
нити двері ліфту. У всь-
ому цьому потонули че-
столюбні мрії молодого
архітектора, загубилося
бажання творити. Забу-
лися таємні побачення
при місяці, клятий й ос-
відчення. Виросла дочка.
Життя благополучне, роз-
кішне й нудне. Та уста-
лений світ похитнувся.
Загрожує банкрутство.
Будинок і парк можуть
продати. Дружина роз-
лучена й роздратована
кидає в обличчя:

— Ти одружився зі
мною, бо я була багата.
Але все нічого. Бог з
ним. Поїхати у великий

і розкішний пансіонат,
полісуватися, пофлірту-
вати. І раптом з'являється
ця дивна росіянка. На-
магається підставити своє
тендітне плече, вважаю-
чи, що він і справді дуже
хворий і не може ходити,
уважно слухає і вірить
усьому, що їй розповіда-
ють, нестримно ридає, бо
їй захотілось поплакати,
після першої ж спільної
ночі раптом зникає, за-
лишивши довгого листа
російською мовою. І ні-
кому його не переказати.
Та коли листа все-таки про-
читали... Цей потік безко-
рисливих оспівувань, бо-
лю і страждань («Я сид-
жу на стільці де зовсім
недавно сидів ти. І пишу
цей лист. Скоро я прои-
ду повз твоє вікно, ти бу-
деш міжно спати. І більше
тебе не побачу»). Ця по-
кірність долі, це безсиле
ненаривання на пелюбого
чоловіка, з яким живе
тільки тому, щоб допомог-
ти матері і братові. Що
скоїлося в душі нашого
героя? Він зрозумів, що
без пам'яті любить свою
Анну і їде в Росію шука-
ти її. Нелегко було доби-
ратися у місто Сибір (і
поїздка, і сцена зустрічі
«першого іноземного гос-
тя» змальовані тонко,
іронічно, в міхалковсь-
кому стилі) і нарешті, о,
чудо! — він зустрів її в
будинку лихотого і често-

любного міського голови.
Зустрів — і забув про
все. Анна в захм'яній,
вона тікає, вона бачить,
що рушиться, розлітається
як пір'я по вітру і звичне
життя вона пропала. Ан-
на тікає через анфіладу
кімнат, через пральню,
кухню, якийсь сараї. Але
від долі не втечеш.

— Я не можу без те-
бе жити, поїду в Італію,
розведусь і заберу тебе.
Ти мене чекатимеш?

І він вирушає пішки в
ніч, тільки б скоріше
знову повернутися до
Неї.

Та в Італії все зміни-
лось. Порвати із звичним
життям виявилось понад
його силу. Він забув про
Анну — мало чого в жит-
ті не буває. І не згадав
би, мабуть, до кінця жит-
тя, якби не зустрів на
теплоході закоханого і
щасливого російця, що
подорожував з молодого
дружиною. Той ліпшо, до
серця з'явив розказану іс-
торію і був просто вби-
тий таким ідентом — як
же так а вона ж, може,
й досі чекає!

— Скільки років прой-
шло, — недовірливий і
розчарований наш герой.

— Ви знаєте, я янсь
зустрів свою знайому. Во-

на жила у тітці, в жах-
ливих умовах, з чолові-
ком розійшлася. Я зако-
хався до смерті, вона не
любляла мене. Я кілька
років підряд приходив і
пропонував їй одружити-
ся, вона відмовляла. По-
тім я прийшов став пе-
ред нею на коліна, і ста-
нав: «Я помер без тебе».
І вона згодилася. І тепер
я щасливий!

І тут, нарешті, наш ге-
рой щось зрозумів.
— Боже мій, я прожив
життя, у мене не було
справжньої сім'ї, моя
дочка чужа мені, у ме-
не нічого не було. А те,
щось вайснине, останній
шанс у житті я втра-
тив, побоявшись чогось
— чи то звичайних труд-
нощів, чи то принайти
дружину чи то самої
своєї любові.

Як же часто ми, живу-
чи на світі лише раз,
втрачаємо оте справжнє,
істинне і у великому
(любов, сім'я, діти, чес-
ність у житті взагалі) і у
малому (слухати і вірити
ближнему, бути безко-
рисливими і щирими). І
розчарований наш герой.
— Ви знаєте, я янсь
зустрів свою знайому. Во-

ходу виявилась та сама
Анна ми не сприймаємо
як щось спеціально при-
думане для нагнітання
сентиментальності, а як
якийсь тонкий символ,
задуманий талановитим
режисером.

Образливо стало і за
талант його, і за фільм,
коли наступного дня вже
не побачила біля кіно-
театру «Комсомолец»
афіші. Він ішов тільки
кілька днів і лише два
сеанси. Фільм виявився
некасовим.

С. ОРЕЛ.

Вітаємо першого сек-
ретаря Гайворонського
районного РК ЛКСМУ Олега
Мельника та інспекто-
ра по цінах райвикон-
кому Ларису Морозову
з одруженнями!

12

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

2 вересня 1989 р.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.
На украинском языке.

НАША АДРЕСА:

316050, МПС,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального
секретаря — 2-27-65; секторів комуністичного
виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21;
комсомольського життя і економіки — 2-04-84;
учнівської і студентської молоді та військово-пат-
ріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проб-
лем — 2-29-92; фотолaboratorії — 4-94-94; оголо-
шень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Редактор

Ю. СЕРДЮЧЕНКО.